CHEMAREA

Sef Redactor: Al. Cristescu

Director: N. Stefanescu-Govora

„Eliberarea“

Anul 3 No. 9

Anul 3 No.9 15 noembrie 1951

C H E M A R E A

Motto: Ce n'est point l'audace que vous avez à vaincre,mais l'hypocrisie.
Saint Just

Sef Redactor:Al.Cristescu Director:N.Stefanescu-Govora

RASPUNDEREA REGELUI IN ACTUL DE LA 23 AUGUST 1944

de Pamfil S E I C A R U

In jurul brosurii dlui Constantin Braga "Tradatorii si vanzatorii neamului romanesc" se va incerca obicinuita tactica:conspiratia tacerii. Publicatiile romanesti din exil se vor feri sa mentioneze aparitia iar o discutie in jurul problemei pe care o ridica dl Braga ar putea fi periculoasa.Chiar inregistrarea titlului lucrarii ar putea destepta curiozitatea emigratiei si,de aceea,se va recurge la cunoscuta metoda:asa cum se inabuse focul,acoperindu-l cu paturi,se inabusa o incendiara carte sub paturile tacerii.Metoda ar fi,in acest caz,inoperanta,deoarece lucrarea dlui Braga circula,este comentata cu aprindere si am constatat ecoul controverselor provocate de lectura acestei brosuri in scrisorile primite in ultima vreme.

Ciudat;niciodata Democratia nu a raliat atata suflare romaneasca cat a realizat in emigratie,dar niciodata interpretarea data democratiei nu a fost mai falsificata.In locul liberului examen,in locul unei active,pasionate discutiuni a tuturor problemelor pe care le impune constiintei noastre tragedia Patriei,se cauta sa se acrediteze,sub pretextul necesitatii unei unitati politice a emigratiei,acceptarea,fara drept de examinare,a tuturor mistificarilor care au patronat imbrancirea in cea mai groasnica nenorocire inregistrata de istoria noastra.Aceasta incercare de a se da o interpretare a democratiei in sensul unei abdicari de la dreptul fiecaruia de a examina o afirmatie,seamana, in chip surprinzator,cu zisa democratie a Republicilor populare care nu lasa nenorocitului cetatean decat un singur drept:de a behai admirativ. In R.P.R.cea mai timida obiectie este calificata ca un act de sabotaj in serviciul imperialismului american;in emigratie orice manifestare a spiritului critic devine un act de sabotaj impotriva unitatii romanesti act executat,fireste,in beneficiul regimului comunist.Cele doua concepatii difera numai in aparenta,in realitate sunt identice,izvorand din a-

celas total dispret fata de oameni.

Am dat semnalul luptei impotriva farcei, ducem prin "chemarea" de trei ani lupta de demascare a impostorilor, de punere in lumina adevarului, mistificarea initiala. Mai mult decat reaua credinta a sinistrilor beneficiariai mistificarii de la 23 august 1944, ne-a indurerat opacitatea intelectuala a celor de buna credinta, involuntarul act de pauperate intelectuala pe care ei si-l dadeau, asa cum ne-a revoltat lasitatea celor cari se fereau sa rosteasca tare ceiace aveau curajul sa spuna numai soptit. Raspunzatorii mistificarii de la 23 august, ca si tovarasii lor, sunt evident obligator de rea credinta, deoarece unica lor salvare a ramas in retransarea in minciuna initiala, incercand astfel sa consolideze aceasta iluzorie transee. Dar ceilalti? Daca buna-credinta a omului simplu, complect desorientat, zapacit de avalansa nenorocirilor, merita o afectiva intelegere, ipocrita tacere a celor cari isi dau prea bine seama originile tragediei neamului romanesc, apare ca o complicitate, deoarece inlesneste actiunea de consolidare a mistificarii initiale.

Dl Constantin Braga, cu un lucid curaj, pune probleme raspunderii fostului rege Mihai in actul capitularii. Odata ce raspunderea fostului rege a fost svarlita in desbatere, se impune sa fie examinata cu toata seriozitatea si fara nici o reticenta. Nu contestam dreptul nimanui de a sustine -oricat s'ar parea de paradoxal- in anul 1951 monarhia de drept divin, dar in acelas spirit democrat, care ingaduie libera exprimare a tuturor opiniilor, vom examina problema ridicata de dl Braga. Mutrele speriate, ca in fata unei profanari, ne lasa indiferenti, pentru ca stim ce se ascunde in dosul acestui istrionism monarhic.

Noi nu credem ca fara o constrangere salbatece, fara un sistem de indobitocire metodica, asa cum il practica regimul comunist, se pot anula atatea secole de desvoltare a spiritului critic. Pe vremea domniei reginei Elisabeta a Angliei, la 1558, deci acum patru secole, Hooker-pe care il citeaza Harold Laski in "Le libéralisme européen du moyen âge à nos jours"-scria: "ca oamenii sa fie legati si condusi de autoritate, ca si cum judecata lor s'ar gasi oarecum captiva si cu toate ca exista probe contra a ceia ce ei apara, pe care ei nu pot sa le inteleaga, dar pe care trebuie sa le urmeze ca animalele pe primul animal al turmei, fara sa stie unde merg si fara sa se preocupe de aceasta: este o atitudine de brute. Ca autoritatea unor oameni sa prevaleze asupra altora, contra ratiunii sau deasupra ei, este ceva pe care nu putem sa-l admitem".

Ceace se cauta, prin toate mijloacele, sa se impuna emigratiei este abdicarea de la spiritul critic, conformismul unei turme de vite. Situandu-ne la 1951 si in cadrul celei mai mari tragedii nationale, tragedie al carui sfarsit nu-l intrezarim, vom examina problema raspunderii fostului rege, problema ridicata de dl Const. Braga in brosura "Tradatorii si vanzatorii neamului romanesc".

Autorul constata: "Azi nimeni nu se mai indoieste de adevarul ca, prin modul si mijloacele cum a fost conceput si savarsit actul de la 23 august, tara noastra a fost aruncata intr'o prapastie fara fund, iar dezastrul national se vede a fi fara margini si inca nu se poate prevedea pana unde va ajunge in viitor. Acum putem afirma insa cu siguranta ca gravitatea acelui act NU a fost prevazuta de cei cari l-au pus la cale si executat, si mai putin inca de poporul roman in intregul lui." (Sublinierile sunt ale autorului).

Plecand de la aceste constatari, pe cari nici chiar cei de rea credinta nu pot sa le tagaduiasca, desi au tot interesul sa dea o falsa prezentare a faptelor, dl C. Braga crede ca "faptele din jurul zilei de 23 august nu se examineaza in complexul lor si in lumina dreptului nostru romanesc si din aceasta cauza nu se trag consecintele logice ce rezulta dintr'o examinare mai atenta a intregei probleme. Examinata superficial si ocolind batatoare la ochi, ea lasa cititorului impresia de ceata, iar personajiile de umbre fara contururi, miscandu-se in intuneric.

Constat, de asemenea ca se evita o clara punere la punct a tuturor imprejurarilor, ce deviaza de la miezul acestei penibile afaceri, si aceasta, probabil, numai pentru a nu vedea cu toata claritatea cancerul care ne roade".

Cum eu am ridicat problema capitularii in scrisoarea adresata in 14 octombrie 1948 generalului Radescu (scrisoare devenita publica nu din vina mea) sunt necesare unele lamuriri. Nu am avut posibilitatea sa am o informatie clara asupra conditiilor in care s'a savarsit ceace s'a incercat sa se numeasca o rasturnare a aliantelor, de aceia in prima lucrare "Pax Americana sau pax Sovietica" publicata in limba spaniola in 1946, analiza evenimentelor, in ceiace priveste Romania, se opreste in preziua zisului armistitiu. Tot ce detineam ca informatie isi avea isvorul in svonurile pe care le puneau in circulatie agentii de colportaj al minciunilor pe care Gr. Niculescu-Buzesti ii avea in Elvetia, Franta, Italia, Anglia, Spania si Portugalia. Chiar oamenii de buna credinta erau, fara sa-si dea seama, victime ale acestei nevazute organizatii de acreditarea minciunilor de care aveau nevoie responsabilii actului de la 23 august pentru a-si acoperi crimele. Abia la inceputul anului 1947 mi-a fost trimis faimosul memoriu "La Roumanie devant la Conférence de la Paix", memoriu care trebuia sa infatiseze punctul de vedere al opozitiei nationale formate sub impulsul temerarului discurs al generalului Radescu prin care denunta realitatea ocupatiei rusesti. Acest memoriu tiparit pe o hartie luxoasa a aparut in limbile franceza si engleza; redactarea lui a mobilizat o serie de diplomati, fireste oamenii lui Gr. Niculescu-Buzesti, toti lucrand sub directivele acelei trinitati a tuturor nenorocirilor noastre: Gr. Niculescu-Buzesti, C. Visoianu, si Creteanu. S'a afirmat de cei trei ca la acest memoriu a colaborat si dl Grigore Gafencu. Pana azi Dsa nu a dat nici o desmintire. Odata cu acest memoriu, presupus al opozitiei nationale, am primit si o brosura cuprinzand discursul rostit de Gh. Tatarascu in fata zisei Conferinte de pace tinuta la Paris in 1946. Ceace m'a surprins a fost identitatea tezei sustinute atat prin memoriul zis al opozitiei nationale cat si in discursul ministrului de externe al guvernului Groza in fata Conferintei: culpabilitatea Romaniei, invocandu-se ca o circumstanta atenuanta faptul ca tara noastra a expiat-acesta este termenul comun-eroarea de a fi atacat Rusia sovietica in iunie 1941, prin cei 370.000 de soldati cari au luptat timp de zece luni alaturi de aliati impotriva Germaniei. Teza sustinuta de Tatarascu a fost unanim condamnata dar, dintr' o suspecta prudenta "Memoriul" redactat de Gr. Niculescu-Buzesti, Visoianu si Creteanu, nu a fost cunoscut de Romani, in afara, bine inteles, de cei asociati si salariati de trinitatea tradarii. Emigratia nu a cunoscut si nu cunoaste continutul acelui memoriu si constat ca nici dl Braga nu a avut sub ochi paginile menite sa formeze punctul de plecare al trimiterii in judecata pentru inalta tradare a tuturor responsabililor actului de la 23 august 1944.

Plecand de la acest memoriu, am inceput sa-mi completez informatiile, spre a-mi face o convingere. Scrisoarea catre generalul Radescu din 14 oct. 1948 si "Dotla-Rien que des cendres" publicata in mai 1949 la Paris, sunt expresia convingerii pe care mi-am format-o. Scriam dlui general Radescu: "Circula intre Paris si Washington, o serie de indivizi cari isi permit sa vorbeasca in numele poporului roman. Cine le-a dat acest mandat? Si sunt acesti domni calificati sa nu mai reprezinte altceva decat calitatea de acuzati pentru inalta tradare?"

Si mai aminteam ca "acesti indivizi cu pretentii de a fi exponentii poporului roman se leapada de patetica epopee a natiei, ca si cand ar fi o rusine sa lupti si o glorie sa fii las. Sunt aceiasi oameni cari in fiecare an preamaresc actul capitularii de la 23 august ca o sarbatoare glorioasa a natiei, pe cand in Finlanda ziua armistitiului este zi de doliu. Cunoasteti Dv in istorie un popor care sa se falesca

sa manifeste o bucurie asa de sgomotoasa pentru ziua infrangerii? Stai nedumerit in fata acestei cinice rasturnari a notiunilor tuturor valorilor morale"."Si nu vi se pare Dv suspecta insistenta cu care se atribuie actul capitularii en rase campagne regelui Mihai,astfel ca cei in adevar responsabili sa se poata lepada de raspunderea consecintilor provocate?Nu cunosc in istorie un rege sa fie proclamat erou pentru ca nefericitul a capitulat si ma inspaimanta consecintele politice a celor intamplate intre zilele de 23 august si 12 septembrie,consecinte menite sa dea un aspect dramatic crizei institutionale creiata prin abdicarea regelui,indiferent de conditiile in care a fost data abdicarea.Sunt probleme de viitor pe care numai naivii isi pot imagina ca vor fi solutionate cantand "Traiasca regele" si proclamand ca a salvat poporul roman printr'un fals armistitiu.Dar acestea sunt probleme pe care numai natia are autoritatea sa le solutioneze.",

Problema raspunderilor am formulat-o cu toata claritatea la 14 octombrie 1948 si am desvoltat-o,in masura in care imi ingaduia grija de a servi cauza natiei,in "Dotla-Rien que des cendres".

Vazusem partea de raspundere a fostului rege Mihai din chiar datele pe care le aveam la dispozitie,dar cum cunosteam prea bine inteligenta asa de redusa a nefericitului ajuns rege-spre nenorocirea tarii-prin jocul mecanic al institutiei monarhice,ii atribuiam un rol pasiv,o biata marioneta in mana unei bande de pezevenghi.Nu a fost "o examinare superficiala cu ochiori batatoare la ochi",cum crede dl Braga,ci o accentuata preocupare de a nu savarsi o nedreptate printr'o grabita concluzie.

Cartea lui Reuben H.Markham,aparuta in traducere franceza in decembrie 1949,n'am vazut-o decat in mai 1950.Colaborarea lui Bodnaras, la lovitura de Stat din 23 august 1944,colaborare revelata de gazetarul american Markham schimba complect pozitia fostului rege.Actul politic lua si un aspect moral menit sa stigmatizeze pe fostul rege Mihai.Desi cartea lui Markham "La Roumanie sous le joug soviétique" este scrisa cu o vadita simpatie pentru rege si colaboratorii lui in executarea loviturii de Stat,denuntarea participarii lui Bodnaras mi s'a parut ca este o nascocire.Era firesc ca sa astept o desmintire.Stiu ca fostul rege este inzestrat de ursitoare cu cel mai lenes creer,stiu ca in afara de prospectele caselor de automobile nu citeste nimic deoarece oboseste repede,dar refuzam sa cred ca cel putin unul din anturajul fostului rege isi va da seama de monstruozitatea morala a unei colaborari dintre un rege,dupa Constitutie cap al armatei,si un ofiter dezertor trecut in serviciul inamicului.Ma agatam de iluzia ca chiar in constiinta unui general de gimnastica suedeza si specializat in lasarea pe vine ca Petre Lazar,subsista,cat de vag,notiunea onoarei de care un rege nu se poate lepada fara sa dauneze insasi institutia al carui reprezentant este.Asteptam o desmintire ,o explicatie cat de putin verosimila.Nimeni nu a simtit nici o tresarire de constiinta,ceiace dovedeste analgezia morala a anturajului,si dupa doi ani de la aparitia cartii lui Markham,faptul este confirmat prin chiar tacerea faptuitorului.

Cum sunt eu acela care am ridicat problema raspunderilor si de trei ani ma straduiesc prin "Chemarea" sa determin in constiinti cristalizarea imperativului politic al raspunderilor,ma simt obligat de a lamuri origina ezitarilor pe care le-am avut in ceiace priveste vinovatia fostului rege.Astazi,in toamna lui 1951,dl Braga poate spune:"nu putem sa inchidem gura si in acelas timp nu putem decat sa regretam faptul ca principalul autor al loviturii de Stat din 23 august-in sarcina caruia cei mai mici ajutatori arunca in mod indirect toata initiativa si executarea actului-pastreaza cea mai mare tacere si nu gaseste de cuviinta sa dea vreo lamurire opiniei publice asupra rolului sau in toata aceasta afacere.Tacerea aceasta nu se poate explica decat ca

o totala desconsiderare a simtului si doliului national,fie ca o tacere a marelui vinovat care nu are ce spune".

Raspundem:si una si cealalta.Ce-au facut Romanii ca sa nu merite tacerea dispretuitoare a"marelui vinovat?" De ce s'ar simti obligat Mihai sa se explice cand emigratia il proclama "marele eliberator"?

Dl C.Braga procedeaza ca un judecator de instructie incepand prin enumerarea faptelor:"regele Mihai a arestat pe maresalul Ion Antonescu conducatorul Statului si sef al armatelor,in palatul regal din Bucuresti;2)a instalat alt guvern in frunte cu generalul Sanatescu si 3) a proclamat "armistitiul" cu armatele sovietice ruse cu care ne gaseam in lupta la marginea tarii".

Analizand executarea ordinului citit la Radio de fostul rege,dl Braga constata ca "nu s'a dat nici un fel de instructiuni-cel putin in primele zile-si fiecare unitate,mare si mica,a procedat cum i-a venit in cap:unele din ele au depus armele in mainile dusmanului,lasandu-se prizoniere,altele s'au retras cu armele si tot utilajul de razboiu spre partile sedentare,iar cateva s'au indreptat spre munti,cautand sa evite contactul cu fostul inamic si desarmarea.In orice caz,pe front s'a produs un haos complect si armatele sovietice nu mai aveau decat sa se foloseasca de desordinea ivita in armata si in tara si sa procedeze dupa bunul lor plac".

Este exact,dar ceiace dl Braga nu stie este faptul ca fostul rege luase personal conducerea acestei operatii,avand ca executant pe generalul Racovita,comandantul trupelor care se aflau pe linia de operatii. Cu complicitatile avute in Statul major si abuzand de increderea maresalului,generalul Racovita a procedat la schimbarea comandantilor de divizie socotiti prea inversunati contra Rusilor,comandanti care facusera toata campania din Rusia sovietica.Nouii comandanti trimisi pe front erau toti initiati in lovitura care se prepara.Dramatica zapaceala ce s'a produs a provenit din faptul ca executantii ordinului regal nu aveau decat o singura instructie,aceia de a lasa libera trecerea trupelor rusesti.Autorii loviturii de Stat n'au tinut seama de reactiunile posibile ale comandamentului sovietic in fata incetarii unilaterale a ostilitatilor.Consecintele acestui act necugetat s'au amplificat prin lipsa de orice judecata in conceptia actului.Daca Bodnaras a colaborat sau nu la elaborarea planului nu are nici o importanta,deoarece,asa cum a fost conceput,nu servea decat interesele rusesti.Partea de raspundere a fostului rege,in executarea operatiei strict militare,este evidenta.

Conform Constitutiilor din 1866,1923,Constitutiei concedate poporului roman de Carol II in februarie 1938,ca si modificarilor aduse in 5 septembrie si 8 sept.1940,regele este capul armatei.Decretul-lege 3072 din 8 sept.1940 in art.2 al.a declara ca regele este capul ostirii este acela care are comanda suprema.Ca sef al Puterii executive,regele este implicit cel care dispune de instrumentul cu care poate asigura ordinea interna si externa.In situatia de la 23 august,fostul rege nu executa un plan stabilit de altii in vederea incetarii ostilitatilor contra armatelor sovietice.La 20 iunie 1944,fusese transmis reprezentantilor puterilor aliate-cum ne destainuieste memoriul "La Roumanie devant la Conférence de la paix"-un plan care a fost facut "sous la haute surveillance du roi Michel de Roumanie" (pag.18).Acest plan nu are nici circumstanta atenuanta de a fi fost improvizat sub presiunea evenimentelor,el fiind indelung meditat,cum dovedeste faptul ca la 20 iunie era inaintat Aliatilor spre aprobare.Rezultatele dovedesc nesocotitatea si inconstienta conceptiei:130.000 de ostasi romani au fost facuti prizonieri de Rusi.In lunga si eroica lupta dusa contra Rusiei sovietice,cu toate pierderile de la Stalingrad si din Crimeia,totalul prizonierilor a fost de 170.000.Simpla comparatie a acestor cifre indica lipsa de raspundere,spiritul de dementa aventura care au prezidat elaborarea planului de incetare aostilitatilor contra Rusiei sovietice.

Deci,in ceiace priveste prepararea planului si executarea lui,raspunderea fostului rege este evidenta.

Dl C.Braga ridica si un alt capitol din raspunderile care formeaza complexul actului de la 23 august;arestarea maresalului Antonescu "predat ulterior bolsevicilor si transportat la inchisoarea Lublianca din Moscova".

Probabil ca dl Braga nu a avut la indemana documentarea necesara, asa se explica faptul ca Dsa nu a definit situatia pe care o avea maresalul in organizarea politica a Romaniei din august 1944.

Nu discutam nici valoarea si nici legitimitatea regimului;noi suntem obligati sa incadram toate faptele petrecute in regimul constitutional existent la 1944.Maresalul Antonescu nu avea in Stat situatia unui prim-ministru obicinuit.Formula juramantului ministrilor si a tuturor functionarilor publici,prin legea din 11 sept.1940 si apoi prin legea din 7 februarie 1942(art.2) era:"jur credinta Natiunii,Regelui si Statului roman,jur credinta si supunere Conducatorului Statului,jur sa pastrez ordinea si secretul ce mi s'a incredintat.Jur sa execut fara sovaire ordinele,jur sa fiu cinstit.Asa sa-mi ajute Dzeu".

Citita aceasta formula a juramantului este suficient pentru a evidentia pozitia pe care o avea in Stat Maresalul.

Decretul-lege no.3072 din 8 sept.1940 investeste cu "depline puteri" pe primul ministru(art.2 litera a) iar decizia 4689 din 9 sept. 1940 aparuta in Monitorul Oficial din 10 sept.1940 hotaraste ca titlul oficial al generalului Antonescu este de Conducator al Statului roman.Prin aceasta investire,noul organ creiat avea intreaga guvernare:atat in materie de legiferare,cat si toate atributele executivului erau concentrate in mana Conducatorului care avea deplina libertate de actiune,dar si intreaga raspundere.Faceau exceptie numai prerogativele rezervate regelui.Care erau ele?Decretul din 8 sept.enumara la art.2 aceste prerogative: a) regele este capul ostirii,b)are dreptul de a bate moneda,c) confera decoratiile romane,d) primeste si acrediteaza pe ambasadori si ministrii plenipotentiari,e)numeste pe primul ministru insarcinat cu depline puteri,f)are dreptul de amnistie si gratiere.In art.3 se spune:" toate celelalte puteri ale Statului se exercita de presedintele Consiliului de ministri."

Prin noua ordine constitutionala,toate puterile pe care Constitutia din 27 februarie 1938 le concentrase in mana regelui treceau in mana Conducatorului Statului,limitandu-se puterile regelui asa fel ca se revenea la situatia avuta de rege in Constitutiile de la 1866 si 1923.

Decretul-lege din 5 sept.1940 modificand Constitutia concedata de Carol II in februarie 1938,a fost socotit de constitutionalistii romani ca o lege fundamentala,"un Statut" a carui valoare a fost ratificata de natiune prin douaplebiscite:la 2 martie si 9 noembrie 1941.Acest decret-lege din 5 sept.1940-dat de Carol II-stabileste la art.3 ca "toate celelalte puteri ale Statului(in afara de cele rezervate regelui) se exercita de presedintele Consiliului de ministri".Decretele-legi date de urmasul la tron Mihai,no.3067 si 3072 au confirmat decretul-lege din 5 sept.1940.

Aceste precizari sunt necesare pentru a intelege care era situatia regelui dupa arestarea Conducatorului Statului,cat si gravitatea actului.Fostul rege Mihai prelua deplinele puteri cu care era investit maresalul Antonescu,revenind la situatia avuta de Carol II intre 27 februarie 1938 si 5 septembrie 1940,aceia de rege si dictator.Sa nu uitam ca atia la 2 septembrie 1944 a fost repusa in vigoare Constitutia de la 1923,deci intre 23 august si 2 sept.1944,regele Mihai a actionat ca dictator,avand raspunderea tuturor actelor savarsite in aceste zece zile.

Este adevarat,ca atat Constitutia noastra de la 1866,cat si aceia de la 1923 prevad iresponsabilitatea si inviolabilitatea regelui, ca in toate monarhiile constitutionale,toate inspirate din spiritul si asezarea monarhiei engleze.

Inviolabilitatea sefului Statului ar fi o contrazicere in Drept, deoarece puterea executiva trebuie sa ramana supusa legii.Daca nu s' ar fi gasit solutia de a supune legii o putere constitutional responsabila,ar fi urmat ca monarhia este un regim incompatibil cu doctrinele juridice dominante.Principiul considerat ca piatra fundamentala a monarhiei constitutionale este acela care proclama ca nici un ordin al regelui nu are forta obligatorie daca nu poarta semnatura unui ministru responsabil.Consolidarea iresponsabilitatii regelui a intarit ideia responsabilitatii ministrilor si aceste doua idei s'au desvoltat in regimul constitutional modern.

Este interesanta explicatia data de Gladstone asupra iresponsabilitatii regelui si a responsabilitatii ministrilor:"Nu ajunge angajamentul moral al Suveranului la depunerea juramantului pe Constitutie ca o va pastra,i s'a impus si o limitare efectiva:nici un ordin al Suveranului nu va avea valabilitate daca nu este contra-semnat de un ministru,astfel ca acesta se face responsabil nu numai ca semnatura lui arata aprobarea si insusirea ordinului,ci pentru ca el contra-semnand i-a dat viata,i-a dat forta de a obliga "

Thiers a definit valoarea responsabilitatii ministeriale in aceasta forma:"Am fost ministru,am avut onoarea de a vorbi Regilor,am avut onoarea,pastrandu-le tot respectul,sa le resist.Si bine,ce mi-a dat puterea in fata lor a fost responsabilitatea ministeriala.Esti puternic cand poti spune regelui:Voi sunteti inviolabil;mie si mi voua ajung consecintele actelor mele;eu ca ministru care imi joc viata am dreptul de a-mi da parerea si a resista".

Acesta este sensul principiului englez "The King can do not wrong" -regele nu poate face rau-principiu care a trecut in toate Constitutiile tarilor care au pastrat institutia monarhica.Dar la origina acestui principiu sta lupta Parlamentului englez inceputa la 1640.Se numara 22 procese initiate de Parlamentul englez contra ministrilor.Procesul ministrului(impeachment) Edward Herbert (1642) procuror general al regelui Carol I,a stabilit principiul ca supunerea la ordinul regelui nu inlatura raspunderea ministrului.Procesul intentat contelui de Damby(1678) acuzat ca in numele lui Carol II a cerut,in secret,regelui Frantei sase milioane de monede aur pentru pastrarea pacii,a stabilit principiul ca un proces intentat contra unui ministru nu se intrerupe nici pentru ca s'a dizolvat parlamentul,nici pentru ca a fost iertat de rege.

Responsabilitatea ministeriala si iresponsabilitatea regelui erau prevazute in Constitutia noastra de la 1866 si in aceia din 1923.Articolul 44 precizia:"persoana regelui este inviolabila",regele neputand face nici un act fara contra-semnatura unui ministru responsabil.Formula lui Thiers:"le roi règne,ne gouverne pas" a dominat spiritul celor doua Constitutii.Daca,mai ales dupa 1918,in practica constitutionala se poate spune despre rege ceace spunea Victor Hugo despre Louis Philippe :"gouvernant trop et ne règnant pas assez",practica nu infirma insa doctrina noastra constitutionala:regele domneste si nu guverneaza.

Potrivit ordinei constitutionale instaurata in februarie 1938 regele a devenit axa intregei vieti politice a Statului.El numea si revoca ministrii,avand complecta libertate de alegere,ministrii fiind responsabili numai fata de el,iar parodia de parlament avea doar rolul de inregistrare a decretelor-legi.Ceva mai mult,regele a fost numit seful partidului unic,"Frontul Renasterii nationale",devenit la 21 iunie 1940-cumplita ironie a soartei-"Partidul natiunii",singura organizatie politica legala,avand de sef de Stat major-incvatle in

nomenclatura partidelor-pe maresalul palatului Ernest Urdareanu.

In momentul cand regele Mihai aresta pe maresalul Antonescu,el re-
lua automat puterile pe care prin ordinea constitutionala din februa-
rie 1938 regele Carol si le atribuise cu inlaturarea principiului do-
minant din Constitutiile din 1866 si 1923:regele domneste si nu guver-
neaza.Este clar ca regele Mihai isi asuma intreaga raspundere a tutu-
ror actelor savarsite pana la platonica restaurare a Constitutiei de
la 1923,restaurare facuta abia la 2 septembrie 1944.Nu s'a putut vorbi
de raspunderea fostului rege Mihai atata timp cat nu s'a stabilit ,
exact,sub ce regim constitutional a actionat regele.Pana nu am avut in
formatia precisa la ce data a fost restaurata Constitutia de la 1923,
nu ma puteam incumeta sa incadrez raspunderea regelui Mihai Evident,ca
aceasta raspundere nu exista in cadrul unei monarhii de drept divin,
forma monarhica disparuta de un secol si jumatate.O incercare de a re-
invia principiul monarhiei de drept divin a facut-o imparatul Wilhelm
al II-a la 26 august 1910 intr'un discurs rostit la Koenigsberg,in ca-
re a spus:"coroana mi-a fost data numai prin gratia lui Dzeu,iar nu de
popor sau parlament,asa ca sunt un instrument ales de Dzeu si deci ur-
meaza sa dau socoteala numai lui Dzeu".Dar aceste pretentii au provo-
cat violenta replica a partidelor germane,retorica imperiala nu a pu-
tut clinti structura democrata a Statului german.Pana astazi,fostul
rege Mihai nu s'a proclamat inca rege de drept divin,desi o asemenea
pretentie ar fi si inoperanta si ridicola,deoarece monarhia in Romania
este constitutionala si regii sunt numai "prin vointa nationala".

Nu stim sub ce nefasta inspiratie(probabil a lui Gr.Niculescu-Bu-
zesti si Bodnaras) regele a numit ca prim-ministru pe seful casei mi-
litare,generalul Sanatescu,desi Iuliu Maniu s'a opus,nevroind sa lase
"Coroana descoperita".Designarea primului ministru era o clara mani-
festare a vointii regelui Mihai de a-si lua raspunderea integrala a
actului incetarii ostilitatilor contra Rusiei sovietice si rasturnarii
aliantelor.Fara sa mai examinam operatia in desfasurarea actelor mate-
riale,examinare care nu ar face decat sa accentueze raspunderea rege-
lui,simpla arestare a conducatorului Statului ,investit cu depline pu-
teri,il substituia pe Mihai dictatorului cazut si,implicit,el prelua
toata raspunderea.A fost o lovitura de Stat si in toate tratatele de
Drept constitutional,loviturile de Stat sunt prin natura lor acte re-
volutionare,deoarece reprezinta o modificare violenta a fundamentelor
juridice ale Statului.Loviturile de Stat:din 18 Brumar a lui Napoleon
I,din 2 decembrie a lui Napoleon al III-a,a bolsevicilor din octombrie
1917,lovitura de Stat a lui Cuza Voda din 1864,a regelui Carol al II-
din 12 februarie 1938,toate sunt acte revolutionare,reprezentand un
schimb fundamental al conceptiei Statului si pornirea pe drumul viola-
rii Dreptului,cu toate consecintele ce decurg.Jelinek refe-
rindu-se la doctrina juridica a revolutiilor politice scrie:"exerci-
tiul puterii Statului de catre un uzurpator creiaza imediat o noua si-
tuatie juridica,deoarece nu mai exista nici o instanta care sa poata
anula juridic faptul uzurparii".

Oricat s'ar parea de paradoxal,in momentul arestarii maresalului
Antonescu ,regele aparea ca un uzurpator al unei situatii politico-
constitutionale pe care o mostenise de la regele Carol II si o confir-
mase prin decretul de la 8 septembrie 1940,situatie ulterior ratifica-
ta de natiune prin plebiscitele din martie si noembrie 1941.

Fara indoiala ca era o reluare a puterilor pe care Carol II si le
atribuise prin lovitura de Stat din febr.1938 si de care se despuiase
prin decretul-lege din 5 sept.1940,dar nu mai putin,constituia un act
revolutionar,deoarece modifica fundamental conceptia Statului prin re-
venirea la formula:"regele guverneaza,nu domneste",sau cum s'a spus,
"monarhia activa".Orice lovitura de Stat se ratifica prin consecinti
si nimeni nu ar fi ridicat problema raspunderii constitutionale a lo-

viturii de Stat din 23 august 1944,daca consecintele actelor savarsite
nu ar fi fost asa de inspaimantatoare,distrugand Statul roman si punand
in primejdie insasi existenta fizica a poporului roman.

Dl Const.Braga nu a analizat actul regelui in cadrul raspunderii
constitutionale.Mai poate fi socotit valabil principiul "regele domnes-
te,nu guverneaza" in situatia si sub regimul pe care l-a pus in vigoa-
re prin lovitura de Stat de la 23 august?Categoric,nu.Inlaturand pe
maresal,regele s'a substituit raspunderilor ce le detinea fostul dicta-
tor.Faptul ca sefii partidelor si-au dat asentimentul ulterior,nu aco-
pera pe rege si nici nu-l scapa de raspundere.Dl Maniu si-a dat seama
de gravitatea actului si de strivitoarele raspunderi care decurgeau,de-
aceia a sustinut tot timpul ca armistitiul-si ca o consecinta a lui,in-
cetarea ostilitatilor fata de Rusia sovietica-sa fie opera maresalului
Antonescu.In preziua loviturii de Stat,seful partidului national-tara-
nesc s'a refugiat la Sibiu.O masina a palatului regal a dus pe Mihai
Popovici la Sibiu pentru a convinge pe Iuliu Maniu sa fie in Bucuresti
in ziua loviturii de Stat.Toata insistenta lui Mihai Popovici s'a is-
bit de refuzul categoric al sefului partidului national-taranesc.In
procesul guvernului maresalului Antonescu,la o intrebare
facuta de Mihai Antonescu,raspunsul lui Maniu a fost:nu a stiut nimic
de ce s'a petrecut la Bucuresti in ziua de 23 august,gasindu-se la Si-
biu.Era o desolidarizare publica si o lepadare de raspunderea consecin-
telor.Aceasta declaratie a aparut dupa note stenografice in "Jurnalul
de dimineata" al lui Visoianu.

S'a invocat acoperirea data de partidele politice loviturii de
Stat prin participarea in guvernul prezidat de seful casei militare a
regelui a reprezentantilor lor.Dl Braga analizeaza valoarea constituti-
onala a acestei acoperiri.Dsa aminteste,si pe buna dreptate,ca partide-
le"au fost definitiv desfiintate prin legea din 31 martie 1938".Si "de
la data desfiintarii lor si pana la 23 august 1944,deci mai mult de sa-
se ani,partidele politice n'au avut nici o adunare de partid,si nici
un comitet local,judetean,provincial sau central nu s'a mai putut in-
runi si nu s'a mai putut lua nici o hotarare asupra chestiunilor poli-
tice la ordinea zilei.In acest timp indelungat comitetele partidelor
politice au pierdut(sublinierea este a dlui Braga) complect structura
lor si orice contact cu populatia larga a tarii;au mai survenit si al-
te evenimente importante,ca pierderea teritoriilor enorme din trupul
tarii,ca chestia milioanelor de refugiati,rasboiul crancen cu risipi-
rea altor milioane de la caminurile lor;conceptiile politice ale popo-
rului au capatat cu totul alte trasaturi,etc.In aceasta situatie orice
organizatie de partid s'a spulberat complect.De aceea la pregatirea
loviturii de Stat,partidele politice nu au putut lua parte,fiindca nu
existau nici in Drept si nici in fapt.Cu atat mai putin a putut lua
lua parte la actiunea nefasta a catorva tradatori intregul popor roman."

"Daca totusi,dnii Bratianu,Maniu si T.Petrescu au facut parte din
conjuratia contra guvernului Antonescu-dupa cum afirma cei ce au inte-
res la aceasta-apoi ei nu au lucrat decat ca persoane particulare si
pe propria lor raspundere,iar in dosul lor nu putea sa se gaseasca
nici partidele,nici cea mai mica parte a poporului roman".

Desi democratia implica existenta partidelor politice,ca un feno-
men natural al diversitatii de idei si sentimente al oricarui regim
de libertate politica,nici o Constitutie in vigoare,in afara de aceia
a republicilor sovietice,nu vorbeste de partidele politice.Marele con-
stitutionalist Esmein,in cele doua volume de "Drept constitutional
francez si comparat" (Recueil Sirey 1927) le pomeneste,dar numai in
treacat.Abia in 1948,Meurice Duverger le consacra la capitolul "Le
procedé démocratique" o atentie.Citam:"o definitie a partidelor politi-
ce este grea.Se poate da acest nume oricarui grup constituit in scopul
de a solicita sufragiile alegatorilor in folosul unora dintre membrii

lor si de a asigura incadrarea acelor membri astfel alesi".(Manuel de Droit constitutionnel et de Sciences politiques" Presses universitaires de France 1948).

Este clar ca partidele nu exista decat in functie de regimul democratiei de tip liberal,ori de la februarie 1938 partidele incetasera sa existe si invocarea lor este o pura utilizare a unei confuzii a notiunilor.Si pentru a prezenta mistificarea care se incearca,vom cita rezultatul alegerilor din noembrie 1937,unanim recunoscute ca perfect corecte.In aceste alegeri partidul national-taranesc intrunea 626.612 voturi din totalul de 3.171.685 de votanti,deci numai un procentaj de 20,40.Partidul socialist-democrat,asa de insistent invocat in emigratie a intrunit numai 20.840 voturi,un procentaj de 0,90.Dar rezultatul alegerilor din 1937 a mai dat si aceste surprize:"Totul pentru tara",organizatia legionara a intrunit 478.378 voturi,deci un procentaj de 15,58, iar partidul national-crestin(Octavian Goga-A.C.Cuza) 281.167 voturi,adica un procentaj 9,15.Partidul comunist nu a candidat.Prin ce miracol s'a putut realiza unanimitatea tarii sprijinind fictiunea blocului partidelor,cand 769.545 de cetateni au afirmat in 1937 o politica categoric anti-rusa?Dar rezulatul alegerilor din 1937 ne da,examinandu-l in semnificatia lui politica,o si mai mare desmintire a fictiunii unanimitatii tarii in spatele celor trei sefi de partide.

Partidul liberal de sub sefia lui G.Bratianu s'a declarat protivnic aliantei cu Rusia sovietica in 1937 cand N.Titulescu a propus-o.Imi amintesc de admirabila expunere facuta de Gh.Bratianu in sectiunile, afacerilor externe ale Camerii si Senatului reunite,care aveau sa se pronunte asupra proiectului prezentat de N.Titulescu.In alegerile din 1937 Gh.Bratianu a intrunit 136.139 voturi,procentaj 3,89,iar daca mai adaogam si cele 43.612 voturi ale partidului german,procentaj 1,42,avem un total de 942.296 voturi,reprezentand un procentaj de 30,04,anti-sovietic.Cum se poate afirma ca tara in unanimitate,prin reprezentantii ei autorizati si-a dat asentimentul la lovitura de Stat,al carui rezultat a fost capitularea en rase campagne? Fara indoiala ca configuratia electorala din 1937 nu mai putea fi valabila sapte ani mai tarziu,dar intrebarea este in ce sens a evoluat?Poate sa spuie cineva ca evolutia a fost pro-Rusia sovietica?Cum indraznesc atunci sa afirme ca tara era in spatele conspiratiei care se urzea atunci cand armata era inclestata in lupta cu Rusia sovietica?Dl C.Braga are dreptate cand spune ca sefii de partide nu reprezentau nimic;valoarea lor politica nu putea capata nici un continut,o autenticitate politica,decat dupa o prealabila consultare a tarii.Nu se putea face,evident,in 1944,dar imposibilitatea de a consulta natiunea dadea celor trei sefi de partide cel mult o valoare pur ipotetica si in nici un caz o autoritate politica efectiva.

Unul din viitorii acuzati,C.Visoianu,dandu-si seama ca titlul "sef de partid" nu corespundea la nimic,a descoperit o calificare:"consilier responsabil".

Dl C.Braga face un foarte judicios comentariu acestei descoperiri constitutionale:"se stie dealtfel,absolut de toata lumea,chiar fara stiinta Dreptului,ca "consilierii responsabili" ai unui rege constitutional sunt ministrii lui si nici decum persoane particulare,fie ei chiar sefi de partide.Acestia din urma se consulta de rege in urma unei crize de guvern,intamplata si ea pe cale constitutionala,dar si in asemenea cazuri ei nu se transforma in "consilieri responsabili";ei isi dau numai avizul asupra modului cum s'ar putea face un guvern constitutional.Ideia de raspundere este prea departe de avizul pe care il da un sef de partid in asemenea cazuri".

Dl C.Braga in concluzie spune:"regele Mihai a fost sufletul conjuratiei,mana ce a desavarsit planurile si a executat actul de la 23 august si persoana care a ordonat toate miscarile intregului grup.Asa rezultat,cel putin,din toate isvoarele de care dispunem azi si din logica lucrurilor".

Problema raspunderii regelui impune o seriosa examinare si nimeni nu o mai poate inlatura.Dl C.Braga are meritul de a o fi asvarlit in desbatere.Ea poate fi sustinuta sau combatuta cu argumente juridice, sau printr'o noua contributie de fapte inca necunoscute,fapte menite sa reduca din partea de raspundere a regelui sau sa-i agraveze situatia;dar problema raspunderii ramane in desbatere,neinduplecata,asa cum sunt si consecintele actului de la 23 august 1944 pentru poporul roman. Cu o searbada retorica nu se poate acoperi o crunta realitate:imbranirea poporului roman in sclavia ruseasca.

Ar fi oare o dovada de majorat politic fereala de a examina cauzele desastrului tarii?

Raspunderile nu pot fi inlaturate si lasitatea de gandire ramane inoperanta.Peste imensa tragedie a poporului roman nu se poate arunca o musama vopsita tricolor si cu stema regala.

Cei cari incearca operatia sunt tocmai co-partasii actului de la 23 august 1944.Indrazneala lor este un amestec de cinism si de prostie; recunoastem insa ca indrazneala le-a fost incurajata de timiditatea unora,de naivitatea altora si de oportunismul celor mai multi.

Brosura dlui Const.Braga este doar o simpla introducere intr'o desbatere ale carei dramatice proportii nici macar nu le putem banui. Este o desbatere care a inceput in exil si care abia la intoarcere va capata toata sguduitoarea ei amploare.

Palma de Mallorca 20 oct.1951 Pamfil S E I C A R U

oooooooooo

INTELEPCIUNEA LUI HÜBSCH

Exista in vorbirea romaneasca o aluzie "vorba lui Hübsch" pe care noile generatii nu mai stiu la ce corespunde si de aceea talcul ei merita sa fie reimprospatat.

In timpul razboiului de la 1877,comandant al muzicilor militare era Hübsch,autorul de mai tarziu al Imnului regal.Pe acele vremuri-ferite vremuri-muzicile militare insoteau trupele pe front.Se afla,fireste si Hübsch pe langa Cartierul general.Intr'o zi,un colonel ii propune sa-l insoteasca pe linia avantposturilor.Comandantul muzicilor militare refuza si a explicat cauza refuzului:"daca un glont ratacit te omoara, colonele,Dta vei fi preamarit ca un erou al datoriei.Ai infruntat moartea,dand un nobil exemplu ostasilor.Daca glontul ma doboara pe mine,nimeni nu va spune ca Hübsch a murit ca un erou,deoarece rostul meu nu este safiu pe linia avantposturilor.Toata lumea va spune:dar acesta ce....masa cauta acolo si n'a ramas cu tobosarii,fligotnistii si clarinetistii lui?"

Colonelul a ras cu pofta si i-a dat dreptate.Vorba lui Hübsch a circulat,a suzit-o si Domnitorul Carol-pe vremea aceia Domnitorul tarii era pe linia de lupta,impartasind necazurile cu castea-care i-a dat dreptate lui Hübsch.

Si a ramas vorba lui Hübsch destinata oricui se amesteca in treburi care nu-l privesc.

Mi-am amintit de acesta povestire citind in "Vestitorul" cuvantarea rostita de dl Gr.Gafencu in cadrul emisiunii "Europa libera",cuvantare in care dsa a tinut sa explice poporului roman,mangaiat de nagaicele rusesti,semnificatia lui 23 august 1944.Reproducem si noi dupa "Vestitorul" definitia data fatalei zile:

"Desprinderea din inclestarea nesuferita a nazismului.Romanii nu erau inconstienti de primejdia pe care o prezenta Rusia,dar voiau,cu pretul unor dureroase sacrificii si infruntand riscuri teribile,sa castige un ragaz pentru a da glas nazuintelor si sperantelor poporului roman.A fost un act de eliberare impotriva unei stapaniri straine.Romania nu a fost partase la telurile de razboiu ale Germaniei si nici la pacatele si crimele impotriva popoarelor libere.O suprema si desnadajduita protestare impotriva celor doua puternice imperii vecine,care prin complicitate si apoi prin rasboiu au stins flacara libertatii in rasarit.Un act de protestare impotriva totalitarismului....23 august un act de vointa libera....Am intins cu disperare mana spre Apus spre a scapa de urgia totalitara impusa de hitleristi si de cea pregatita de Rusi.... Din pacate,lucrurile nu s'au potrivit cu asteptarile noastre.Apusul nu era pregatit sa priceapa inselaciunea rusoasca..."

Dl Gr.Gafencu nu a avut nici direct,nici indirect vreo legatura cu capitularea de la 23 august 1944,cu actul de asasinare al Statului roman,deaceia ne-a surprins iesirea intempestiva a unui om de mare prudenta si abilitate.Fara sa aiba studii diplomatice-dsa se pregatise pentru a fi functionar de banca-fara sa-si fi chinuit creerul cu Dreptul international,cu Istoria politica,cu Istoria diplomatiei,a dovedit un instinct de orientare similar misteriosului instinct al pasarilor.

Oricine este obligat sa admire diplomatia dlui Gr.Gafencu,supletea cu care a stiut,la momentul potrivit,sa sara dintr'o barca in alta fara sa se ude.Oricine este obligat sa admire pirueta cu care facea trecerea,in decembrie 1938,de la democratia aparata de Iuliu Maniu,la dictatura de inspiratie fascista instaurata de regele Carol II.Dar cu ce firesc a facut-o!Se desprindea de principiile democratiei cu o eleganta naturaleta si imbraca uniforma "Frontului Renasterii national e" ca un civil care chemat la concentrare imbraca uniforma militara.

Nimeni nu si-ar mai fi adus aminte de aceste abilitati diplomatice daca dl Gr.Gafencu nu ar fi avut imprudenta,surprinzatoare la un om de asa de instinctiva indemanare,de a justifica capitularea ca un act eroic de....eliberare,pentru regasirea libertatilor strangulate de nazism,"o desprindere din inclestarea nesuferita a nazismului".

Dl Gr.Gafencu s'a adresat nenorocitilor din tara pe calea undelor sonore ale "Europei libere" si este firesc ca ei sa nu poata raspunde. Din nefericire,explicatia pe care a dat-o privitor la capitulare a fost inregistrata si astfel i se pot improspata de Romanii cari ii pot raspunde,unele date uitate cu o eleganta oportunitate.

S'a spus ca Democratia este un regim fara memorie,dar individual, in orice regim,oamenii nu-si pierd neplacuta facultate intelectuala de a-si aminti.Regimul democrat,asa cum era practicat la noi,a fost inmormantat la 12 februarie 1938,odata cu abolirea Constitutiei din 1923. Nu discutam determinantele politice ce au fost invocate atunci spre a justifica lovitura de Stat,constatam numai faptul.Nu era un regim democratic impecabil:se mai masluiau urnele,se transforma jandarmul in agent electoral al guvernului,se mai furau urnele,dar,oricum,mai subsistau unele libertati.Presa putea denunta abuzurile fara sa suporte interventia cenzurii,opozitia putea sa tina intruniri,sa faca interpelari la Camera sau la Senat,impunand o oarecare limita tendintelor abuzive ale guvernului.Toate aceste libertati au fost strangulate prin lovitura de Stat de la 12 februarie 1938.Presa a fost nu numai supusa cenzurii,ci obligata sa scrie si dupa normativ.Ce fel de regim era aceasta pentru a carui izbanda dl Gr.Gafencu s'a despartit de Iuliu Maniu,aprigul sustinator al libertatilor constitutionale?Era,fara indoiala,un regim totalitar si inspiratiei initiale fasciste i s'a adaogat si o mica influenta nazista.Prima lege care a impus discriminarile rasiale,luandu-se ca baza deosebirea dintre Arieni si Nearieni,adica Evreii-a fost facuta sub dictatura regelui Carol II.Ceva mai mult,mani-

stul dat pentru formarea partidului unic-stiut este ca orice regim talitar nu admite decat un singur partid-Frontul Renasterii nationa, a fost semnat alaturi de Armand Calinescu,Victor Iamandi,Ghelmegeanu,Mihail Ralea,Petre Andrei si de dl Gr.Gafencu.Daca era asa de pasionat ca "flacara libertatii" sa nu se stinga,de ce a semnat apelul pentru formarea partidului unic,de ce a fost unul din stalpii regimului de primarea tuturor libertatilor?Nimic si nimeni nu-l obliga la acesta lidarizare.De ce nu a ramas alaturi de Iuliu Maniu pentru a protesta ntra instaurarii unui regim de inspiratie totalitara?Si nu am uitat dl Gafencu era ministru in guvernul care a facut cea mai odioasa repsiune,aceea din septembrie 1939,cand peste 300 de tineri au fost exetati fara judecata si cadavrele lor intinse pe maidanuri.Ce l-a impilicat pe dl Gafencu sa faca un "act de vointa libera" desolidarizandu printr'o simpla demisie?Ce ar fi riscat?Sa nu mai fie ministru.La at s'ar fi redus sacrificiul protestarii.

In iunie 1940,dl Gafencu a trecut ca ministru al Romaniei la Moova unde a continuat sa functioneze si sub dictatura generalului Antoescu ,pana in ziua declararii razboiului.Dsa a fost acela care a avut oarea sa prezinte declaratia de razboiu a Romaniei;intors in tara,du un scurt popas s'a dus in Elvetia.Continua insa sa fie prezent in ra prin ziarul sau "Timpul".

In 1943,redactorul-sef al ziarului "Timpul",Mircea Grigorescu,a st numit de Mihai Antonescu,Directorul general al Presei,continuand fie,totusi,conducatorul ziarului dlui Gafencu.Nu au fost,deci,raporri asa de neamicale intre regimul "nazist Antonescu" si dl Gr.Gafen. Aprigul democrat de azi,daca nu a mai dat pretiosul sau concurs regilui Antonescu,s'a multumit sa se situieze intr'o cuminte expectativa, steptand ca ceata sa se ridice si sa se poata intrezari sfarsitul razoiului,spre a lua o foarte precauta atitudine.Diplomatul se regasea.

Nu am fi reamintit toate aceste avatare ale trecutului sau,daca dl r.Gafencu nu s'ar fi simtit obligat sa defineasca lovitura de Stat de a 23 august si capitularea ca "desprinderea din inclestarea nesuferita nazismului".Speram ca dsa nu va gasi drept explicatie a participarii sale la regimuri totalitare,cu acte de devotament inclinate Democratii pe care voia sa o apere,asa cum si-a explicat atitudinile succesive ostul sau colaborator subaltern,Al.Creteanu.

Dl Gr.Gafencu gaseste ca 23 august a fost un"act de protestare ntra totalitarismului","un act de vointa libera....am intins cu diserare mana spre Apus,spre a scapa de urgia totalitara impusa de hitleisti si de cea pregatita de Rusi...."

In ceiace priveste totalitarismul,am lamurit pozitia colaboratoare dlui Gr.Gafencu."Urgia hitlerista"?Nu pricepem in ce sens?A fost imus guvernul Antonescu de Hitler?Este un fals surprinzator:generalul ntonescu a fost chemat la guvern de regele Carol II care l-a investit u depline puteri la 5 sept.1940.Sub guvernul Antonescu,in afara de nasprirea legiuirii discriminarii rasiale facute sub Carol II,si unele asuri aspre contra minoritatii evreesti,nimeni nu a avut sa sufere nic,in afara de restrictiile inerente razboiului.

Dar sa trecem peste aceasta banala floare de retorica si sa examam putin explicatia politica a actului capitularii."Am intins cu diserare mana spre Apus...din pacate lucrurile nu s'au potrivit cu asteparile noastre.Apusul nu era pregatit sa priceapa inselaciunea ruseasca...."

Pentru un om politic care a detinut un post asa de important ca ela al ministerului de externe si ulterior a fost reprezentantul tarii a Moscova,explicatia este puerila.Cel mult dovedeste stramtorarea in are se gaseste oricine,chiar un om inteligent,atunci cand vrea sa geasca o explicatie actului de demenţa savarsit la 23 august 1944.Nu aunge sa ingaimezi o explicatie,valabilitatea ei o da acceptarea de cat-

tre cei carora este destinata. Dl Gr. Gafencu are o optica gresita: i se pare ca vorbeste Romanilor, dar mereu savarseste aceeasi eroare, folosind argumente care pot fi acceptate de Occident, fericit ca i se serveste o scuza menita sa-i justifice degajarea de orice raspundere.

Cu acest fel de a judeca s'a cerut de guvernul Armand Calinescu-dl Gr. Gafencu fiind ministru de externe-garantiile franco-engleze, desi se stia prea bine ca cele doua mari puteri nu erau pregatite sa ne poata da o asistenta militara. Rezultatele acestei "maini intinse cu disperare" se cunosc. Si in acelas spirit, intr'o situatie si mai grava, cand dupa Te-heran, nu mai era ingaduita nici o zanateca speranta, regele Mihai si co-laboratorii lui au impins tara la 23 august 1944 sa faca un salt in gol.

Cu un calm care zapaceste, dl Gr. Gafencu conchide: "din pacate lucrurile nu s'au potrivit cu asteptarile noastre. Apusul nu era pregatit sa priceapa inselaciunea ruseasca". De ce nu s'ar fi continuat lupta pana ce puterile occidentale ar fi ajuns sa priceapa inselaciunea ruseasca?

Pentru dl Gafencu, actul de la 23 august a fost o simpla gresala de apreciere fara importanta, dar valoarea morala, in judecata dsale, ramane: "o suprema si desnadajduita protestare...etc."

Recunoastem ca apararea loviturii de Stat, care a imbrancit poporul roman in robie, este imposibila. Dar de ce s'a simtit obligat fostul ministru de externe al regimului de dictatura dintre anii 1938-1940 sa se puna intr'o asa de penibila postura? Nu-l obliga nimeni si nu era legat prin nimic de actul capitularii. In disperare, dl Gafencu impinge falsificarea realitatii pana a spune: "a fost un act de eliberare impotriva unei stapaniri straine". Care stapanire? A fost Romania ocupata intre 1940 si 1944? De ce bolmojeste fraza, in loc sa spuna raspicat. Exista si un curaj in savarsirea unui fals patent. Daca Romania a fost ocupata de Germania, cum nu-si da seama dl Gafencu ca ratifica teza ruseasca: trupele sovietice au eliberat Romania de ocupatia germana.

Dar razboiul dus de poporul roman, actele de bravura ale trupelor, eroicile sacrificii? Ilotii lui Hitler, nu? Dl Gafencu este preocupat sa pastreze aparentele unei maniere delicate, sa nu faca un gest nepotrivit, sa nu rosteasca cuvinte care ar putea rani adanc. De ce nu are aceleasi menajamente si fata de poporul roman care a trait, cu toata intensitatea, razboiul? Dincolo de gestul guvernului care inmaneaza, prin mijlocirea ambasadorului sau, declaratia de razboiu, este poporul care adera, sustine, investeste sacrificii; ori, fara forta unei credinti nu se realizeaza o incordare ca aceia pe care o cer anii de razboiu.

Cand dl Gafencu svarle, cu o usurinta insultatoare, pentru a justifica actul de la 23 august 1944, ca " a fost un act de eliberare impotriva unei stapaniri straine", implicit toti ostasii romani sunt coborati la rangul umilitor de roboti, de masini inconstiente, cari, prin lupta la care participau, consolidau "o stapanire straina". Ofiterii si soldatii cari au infruntat, cu atata elan, moartea, erau instrumente ale "unei stapaniri straine"? Sacrificiile lor erau pacate, acte de tradare al interesului suprem al tarii? Miile de voluntari, dintre cari unii si-au lasat trupurile in stepele rusesti, iar altii s'au intors ciopartiti, invalizi pentru tot restul vietii, au fost niste inconstienti? Iar patetica lor jertfa servea "o stapanire straina"? Raspunzand afirmativ la aceste intrebari, actul de presupusa liberare este prezentat ca necesar pentru a isgoni stapanirea straina.

Daca poporul roman era asa de indobitocit incat nici nu si-a dat seama de prezenta unei stapaniri straine, atunci nu simte nici knutul rusesc, nu-l doare nici stapanirea straina care a inceput la 23 august 19

Nu s'ar putea ca orice manifestare publica, privind razboiul Romaniei sa implice o indelungata cumpenire a fiecarui cuvant care se rosteste? Dl Gr. Gafencu nu este un oarecare fara importanta, ceva mai mult, tine sa se infatiseze ca un exponent al poporului roman peste hotare,

deaceia, credem noi, are obligatia de a medita asupra fiecarei manifestari, avand elementara grija de a nu deservi cauza oropsitei noastre cari. Exista o eleganta vestimentara si a ideilor...

Pentru noi, aceasta manifestare neasteptata a dlui Gafencu este stranie. Intelegem disperatele sfortari ale vinovatilor cari vad cum desfasurarea evenimentelor tese nevazuta cravata de canepa care, intr'o zi, le va fi conferita de poporul roman; intelegem argumentele idioate invocate de ei pentru a apara o cauza pierduta; dar ce cauta dl Gafencu in toata istoria aceasta? De ce a tinut sa treaca unasa de penibil examen? Si daca este de acord cu actul de la 23 august, de ce nu se intelege cu Visoianu si Creteanu? Ca si eroul lui Molière din "Fourberies de Scapin" poate spune: "Cine dracu m'a bagat in aceasta galera?

Noi credem ca instinctul sau de diplomatica orientare a inceput sa-i joace feste.

P o l y b

oooooooooooooo

DL MIRCEA ELIADE SI POLEMICA

Revista "Orizonturi" a socotit necesar sa intreprinda o ancheta privind "rolul polemicei si limitele ei organice". Primul care raspunde este dl Mircea Eliade. Amabil, surazator, s'a desprins un moment din lumea miturilor si simbolurilor pentru a-si da opinia sa despre o mai putin magica problema, cum este aceea ridicata de revista "Orizonturi".

Reproducem din raspunsul dlui Eliade: ar fi de dorit, fireste, ca polemicile intre intelectuali sa se mentina, cum se spune, intr'o atmosfera de seninatate. Sa fie, adica, mai putin polemica si mai mult discutie contradictorie. Dialogul si controversa, chiar intre pozitii spirituale incompatibile, se pot purta cu o sintaxa onorabila si intr'un lexic potolit. Mai ales ca toti intelectualii romani din exil, prin insusi faptul ca au ales exilul, iar nu colaborarea cu ocupantul strain, sunt de acord asupra problemelor esentiale. Toti buna-oara, refuza sovietizarea tarii si abolirea monarhiei, toti doresc eliberarea teritoriului de sub ocupatie straina si restaurarea libertatilor civile si spirituale. Discutia intre emigranti ar putea fi, asa dar, nu numai posibila, dar si amicala."

Sa analizam putin aceasta proiectie a unei posibile transformari a controverselor emigratiei intr'un dialog platonician, o amicala disputa intr'o ideala gradina Akademos.

Ne surprinde la dl Mircea Eliade usurinta raspunsului dat. Ne-am fi asteptat sa fixeze, ca punct de plecare, sensul cuvantului "polemica", ceace l-ar fi scutit sa spuna o serie de nasbatii. In orice dictionar se da explicatia originii cuvantului "polemica": vine de la "polemos" care in limba greaca inseamna razboiu. Lamurindu-i origina aven si sensul, inlesnindu-ne astfel sa-i precizam natura, "rolul si limitele ei organice".

Ii amintim "ilustrului ganditor roman"-cum il califica "Orizonturi"-de batranul Heraclit care considera "razboiul ca tatalal tuturor lucrurilor si rege a toate", (fragmentul 53) si ca "trebuie sa se stie ca razboiul este comun, si dreptatea este lupta, si totul succede in lupta asa cum trebuie", (fragmentul 80). Este viziunea marei necesitati a luptei nu numai ca un fenomen natural, ci, inainte de toate ca resortul dinamic al istoriei; de aici reprosul pe care il face Heraclit lui Homer de a fi facut urari sa se termine discordia dintre zei si oameni,

fara sa-si dea seama ca blestema nasterea tuturor lucrurilor care isi au origina in lupta si vrajmasie.

Polemica fiind forma de lupta a ideilor, are tot elementul pasional inerent oricarui razboiu. Si cu cat lupta are ca element in litigiu mai putin chestiuni materiale si mai mult opuneri de idei, spre lauda spiritului uman, inversunarea este mai mare. Pentru un istoric sl religiilor, este surprinzator cum uita violenta razboaielor religioase; ceace face cu neputinta un aranjament pasnic intre Occident si Rusia sovietica este tocmai faptul ca omenirea se afla intr'un climat specific razboaielor religioase. Jules Monnerot face in "Sociologie du communisme" o patrunzatoare analiza a ceeace el numeste "religiile seculare".

Violenta polemicei o da intensitatea credintelor care se ciocnesc si a recomanda unui om stapanit de o mistuitoare credinta "mentinerea, cum se spune, intr'o atmosfera de seninatate" este o clara indicatie ca dl cugetator Mircea Eliade nu a imbracat niciodata haina lui Nessus, sufletul nu i-a fost chinuit de demonul unei idei. Temperamentul sau pasnic in compozitia caruia intra si o buna doza de indiferenta, il predestina pentru Istoria religiilor, spatiu de calma meditatie asupra vremelniciei a tot ce este omenesc ca si a curgerii universale. "Totul se rostogoleste in acelas timp, lucruri si oameni, ca valurile neincetate ale lui Yang-Tsau care merg sa se piarda in mare", canta cu melancolie un poet chinez Li-T'ai-Po. (Citam dintr'un poet din Extremul Orient ca sa-i facem placere dlui Eliade.)

Atmosfera de seninatate implica un perfect echilibru in tot ce te inconjoara si o oarecare detasare interioara, ceva mai mult, o indiferenta. Nu te intereseaza ideile care se ciocnesc si ti se pare absurda pasiunea a carei dogoare deformeaza linia armonioasa a unui dialog. Violenta luptelor dintre protestanti si catolici, violenta care excludea tocmai elementul de iubire-iertare ce formeaza esenta crestinismului, apare, fara indoiala, absurda pentru cineva care nu este nici protestant si nici catolic; dar, cu putina sforatare de imaginatie, se poate intreza-ri intensitatea credintelor care se opuneau. In Franta, de exemplu, luptele incepute cu masacrul protestantilor din noaptea Sf. Bartolomeu (23 august 1572) au continuat, cu unele intermitente, pana la 1695, cand Camisarzii-protestantii din Cévennes-au fost exterminati. In editura Payot s'a publicat o carte "Les Camisards" in care se reda toata ferocitatea vointii de exterminare reciproca a protestantilor si a catolicilor; dar ce incendiare credinti se proiecteaza in fata noastra! O discutie in contradictoriu, intr'o atmosfera senina, era atunci cu neputinta, deoarece dialogul implica si o oarecare doza de scepticism, de sentiment al relativitatii pozitiilor spirituale, care fac posibila o punte invizibila "intre pozitii spirituale incompatibile".

Polemica este o forma a razboiului, fara indoiala, de natura intelectuala, dar nu mai putin supusa legilor psihologice ale oricarui razboiu. Dl Mircea Eliade vorbeste "ex catedra", cu abia stapanit dispret pentru cei cari deplaseaza discutia de la politeta afectata a dialogului la violenta polemica. Iarasi ne surprinde la un istoric al religiilor si nu se situau "intr'o atmosfera senina". Dar ce este, in fond, Divina Comedie a lui Dante decat o vasta polemica, genial deghizata intr'o poema? Dar satira III-a a lui Eminescu? Fara indoiala ca polemica implica atasamentul de o idee, si arta de a manui invectiva, arta pusa in servi-ciul acelei idei. "Sintaxa onorabila" si "lexicul potolit" pe care le cenevoie si de virilitatea gandirii. Cultivatorii de idei si de pozitii re cu o doctorala ironie dl Mircea Eliade nu ar fi suficiente, mai este neutrale-recunoastem, sunt cele mai convenabile-pot sa evite cu usurinta linia focului de care ii indeparteaza si structura lor sufleteasca si indiferenta, acea raceala a inimii, inlesnindu-le o potolita atitudine de spectatori. Tot ce inseamna creatie, implica pasiune. Circulau pe vremuri, in Bucuresti, birjarii muscali, apartinand sectei scapetilor, oameni

cari utilizau in relatii un "lexic potolit", facand in lumea bataioasa a birjarilor o nota izolata. Erau oameni cari traiau, realmente, intr'o atmosfera de seninatate. Si in domeniul intelectual exista asemenea specimene potolite, oameni agreabili prin chiar indiferenta cu care participa la pasionata inclestare a ideilor. Dl Mircea Eliade ca "cugetator" ii are in mare stima; noi nu. Chestie de temperament.

Vigoarea polemica realizeaza, adesea, schimbari politice pe care "sintaxa onorabila" si "lexicul potolit" al profesorului nu le-ar putea determina. Voi cita un caz. Personajul cel mai in vaza la curtea lui Wilhelm al II-a era printul Eulenburg, seful camarilei, deci marele tragator de sfori care exercita din umbra o putere vatamatoare pentru functionarea normala a masinei constitutionale. Intr'o zi, Maximilian Harden a inceput prin revista "Zukunft" o violenta campanie contra lui Eulenburg, demascandu-i nerusinatul lui viciu: pederastia. Polemica lui Harden se rezima pe documente strivitoare-in treacat fie zis, furnizate de Bismarck-pe care le-a utilizat cu o arta desavarsita in manuirea invectivei, rascolind opinia publica si obligand pe Kaiser sa cedeze, concediind pe seful camarilei. Cu "sintaxa onorabila" si "lexicul potolit" al unui profesor, sa fie sigur dl Mircea Eliade, ca infumuratul imparat al Germaniei nu ar fi cedat.

Polemica are o alta estetica decat aceea care conditioneaza alte genuri literare. Am intreba pe dl Eliade ce ar mai ramane din Leon Bloy daca un domn profesor, amator de o "atmosfera senina" i-ar inlocui vocabularul de o virila violenta cu "un lexic potolit"? Si am putea continua.

Il rog pe dl Eliade sa citeasca "Pamfletele politice" scrise de Paul Louis Courier-savant elenist, subliniez ca sa-l impun atentiei dsale-si mai ales "Pamphlet des Pamphlets". I-asi recomanda, cand se duce la Biblioteca Nationala manat de cercetarile sale, sa ceara editia de la 1827 care cuprinde si procesul pe urma caruia Paul Louis Courier a fost condamnat pentru articolul scris cu prilejul subscriptiei publice destinata cumpararii castelului Chambord pentru unul din printii familiei regale. Va gasi toate elementele pro si contra polemicei.

Ce admirabil se potriveste invectiva lui Paul Louis Courier impreiurarilor din emigratie si pe care ma simt obligat sa o amintesc dlui Eliade.: "C'est dans cet esprit de valetaille que chez vous chacun craint d'être appelé pamphlétaire "...

Lamurind, ca sa spunem asa, teoretic natura si sensul polemicei, fireste foarte sumar, sa trecem si la incadrarea ei in ambianta politica specifica a emigratiei. Dl Mircea Eliade crede ca dialogul academic (aceasta este dorinta sa) este posibil, mai ales ca toti emigrantii "sunt de acord asupra problemelor esentiale". Si le enumara: "toti, bunaoara refuza sovietizarea tarii si abolirea monarhiei, toti doresc eliberarea tarii si restaurarea libertatilor civile si spirituale". A uitat sa mai adaoge "ca tot Romanul sa prospere"...

Am citit si m'am intrebat pe ce planeta traieste "marele cugetator" ca sa ignore, cu atata candoare, "problemele esentiale" care framanta emigratia. Este o metoda foarte comoda de a avea aerul de om cazut din luna, dar aceasta artificiala ignorare nu se potriveste in cazul de fata. Este adevarat ca dl Mircea Eliade a parasit tara cam de mult; in 1938 Dsa a fost numit atasat cultural la Londra, iar in 1940 a trecut in aceiasi functie la Lisabona. Situat la 3000 de klm. departe de tara, preocupat de studiile sale, era firesc sa nu dea o prea mare atentie la ceiace se petrecea in tara. Este de presupus ca a aflat si dsa ca poporul roman a dus un razboiu greu timp de trei ani si doua luni contra Rusiei sovietice. Fortele noastre nu erau rasbite, frontul era intact si nu se simtea nici o clatinare in vointa de a continua lupta. Dar intr'o zi, regele a ordonat incetarea ostilitatilor, fara sa fi avut, in prealabil, nici o intelegere cu inamicul impotriva caruia duceam lupta. Incetarea

unilaterala a ostilitatilor se numeste in Dreptul international:capitu
lare.Pe urma a venit prapadul.Va fi auzit si dl Mircea Eliade,macar
cat de vag,ce s'a petrecut in nenorocita noastra tara.La 23 august
1944,Statul roman a incetat sa mai existe.Fara indoiala ca de aceasta
si-a dat seama si dsa,deoarece n'a mai fost consilier cultural la Lisa
bona.Aceasta tragedie a impus constiintelor libere problema raspunde-
rilor care decurg din nesocotitul act de la 23 august 1944.Vinovatii
pretind ca Romania a fost eliberata din robia nazista.Iata o afirmati-
e care-banuim-il va face sa tresara si pe dl Mircea Eliade:daca Roma-
nia intre 1940 si 1944 a fost o tara ocupata,atunci dsa a fost salari-
atul unui guvern de ocupatie,al carui reprezentant era,in calitate de
consilier cultural la Lisabona.

Razboiul dus de poporul roman,pretind capitularzii,contra Rusiei
sovietice a fost o eroare care a trebuit sa fie expiata.Acesti eroi ai
eliberarii de sub ocupatia nazista,in frunte cu fostul rege,autorul
loviturii de Stat de la 23 august,se gasesc;situatie paradoxala,in
exil.Abia au putut sa scape de fericirea eliberarii pe care ei au a-
sigurat-o nenorocitului popor roman.

Exista o buna parte,s'ar parea ca ar fi majoritatea,din emigratie
care considera capitularea de la 23 august ca un act de tradare si in-
dica chiar pe responsabili.Am putea rezuma "pozitiile spirituale in-
compatibile":unii revendica solidaritatea cu epopeea nationala,iar al-
tii vor sa faca valabila solidaritatea cu rusinea actului tradatoarei
capitulari de la 23 august 1944.

Sper ca "marele cugetator" dl Mircea Eliade a priceput despre ce
este vorba.Dar unde este "acordul asupra problemelor esentiale" care
sa poata face "discutia intre emigranti nu numai posibila,dar si ami-
cala"?Dsa gaseste"inutil sa facem istoricul acestei inveninari cres-
cande a raporturilor dintre intelectualii romani in exil",ca si cand
la origina acestor raporturi de categorica ostilitate ar fi simple
chestiuni personale.Este o ofensa gratuita si imprudenta.

Eu imi dau prea bine seama ce greu ii este dlui Mircea Eliade sa
inteleaga starea sufleteasca a acelor cari au participat intr'o forma
sau alta la epica incordare a natiei,cari au trait succesiv momente de
inaltatoare sperante si de dramatica ingrijorare in fata puterilor
crescande ale vrajmasului.In cadrul dragutei case de la Estoril,incon-
jurat de carti iubite,avand toata odihnitoarea liniste,ecoul acestei
uriase lupte a natiei,venea doar sub forme unui comunicat de razboiu
aparut in ziarele portugheze.Dara fara indoiala,si dsa a avut colegi
de liceu,de Universitate,cari au cazut undeva prin Caucaz sau stepa
kalmuca si oricat i-ar placea sa se mentina intr'o atmosfera de seni-
natate,a incercat si dsa unda unei induiosari(reale,nu literare) si a
fi meditat asupra marelui mister al acestei religii a Patriei.Cu puti
na sforatare de imaginatie-dsa scrie si romane-va putea sa inteleaga
reactiile sufletesti ale celor ce posrta,daca nu in trupul lor semnul
nesters al razboiului,in suflete,reactii provocate de nelegiuita in-
cercare de a le profana marea,patetica daruire facuta de ei Patriei.
Nimeni nu i-a cerut "marelui cugetator" nici un sacrificiu pe altarul
Patriei,dar ii putem cere sa se apropie cu multa delicatetea de ceiace
formeaza punctele nevralgice ale celor care traiesc pana la obsesie
tragedia nenorocitei lor Patrii.M'a facut sa rambesc seriozitatea cu
care dl M.Eliade ofera "eventuala autoritate pe care o ofera exemplul
lui personal",pentru a impiedica inversunarea dintre confrati.

Nimeni nu contesta ca dl Mircea Eliade este un miel bland si cred
nu cum zice taranul roman ca "mielul bland suge la doua oi",ci suge
la toate mamelele oilor cu lapte,dar dintr'o nefericita fantezie a na-
turii,nu toti oamenii sunt de blandetea mielului.

Sa ramana,deci,in sfera seninatatii,unde se simte "nemuritor si
rece".Rig-Veda,Upanisadele,Samkhya,Yoga-uniunea sufletului individual
cu sufletul cosmic-Bhagavad Gita,tot acest univers spiritual il situ-

iaza departe de sbuciumul nostru.Este un muritor fericit.Ne-am adus a-
minte insa,de un mare istoric,Ernest Renan.Adancit in acele monumenta-
le opere "Originile crestinismului" si "Istoria lui Israel",a fost asa
de sguduit de infrangerea Frantei din 1870 si de toata tragedia Comu-
nei din Paris,ca s'a smuls din lumea preocuparilor lui si ascris "La
réforme intelectuelle et morale de la France".Este o carte pe care
foarte multi ganditori francezi o pretuiesc mai mult decat cartile
consacrate lui Marc Aurel,Sfantului Pavel sau lui Averoès.Ernest Renan
lua o curajoasa atitudine in fata problemelor pe care le ridicase de-
zastrul Frantei.Intreb pe dl Mircea Eliade:poate fi o apropiere intre
infrangerea Frantei din 1870 si tragedia de azi a poporului roman?

De pe Himalaia nu se vede o nenorocita tara care se numeste Roma-
nia....

Rugat sa scrie o prefata la o carte a dlui I.N.Manzatii,"Iti mai
aduci aminte,Doamna?",dl Mircea Eliade incheie prefata cu acesta ruga-
minte:"Reinvata-ne,Nelu Manzatti,sa radem romaneste,ca sa putem astep-
ta neclintiti,ceasul intoarcerii acasa".

Citim,recitim si ne multumim doar sa spunem:"Fericit temperament
i-au dat ursitoarele dlui Mircea Eliade".

25 oct.1951,Palma de Mallorca Pamfil S E I C A R U

oooooooooooooooooo

T R I B U N A L I B E R A

Primim din Erlangen-Germania

25 octombrie 1951

Constantin B r a g a
Avocat
Erlangen-Germany
Bismarckstrasse,10
catre:
"NATIONAL COMITEE FOR FREE EUROPE
350 Fifth Avenue
New-York
si
"DIRECTIUNEA BULETINULUI "CHEMAREA"
74,rue de la Glacière
Paris 13

In

Intrucat numerele din August si Septembrie 1951 al buletinului
"Cronica Romaneasca" s'a spus cuvantul asupra zilei de 23.8.1944,cand
Tara mea a fost data spre pieire in mainile bolsevicilor si intrucat pa-
rerea exprimata in buletin nu este si parerea "Comitetului National
pentru Europa libera",va rog sa bine voiti a dispune inserarea in "Cro-
nica Romaneasca" si in "Chemarea" a opiniei unui modest refugiat din E-
uropa,care alearga dupa o "Free Europe' si nu dupa placinte.

Primiti va rog ,sentimentele mele cele mai alese si multumirile
anticipate pentru publicare.

Avocat,
ss C.Braga

DE LA VISOIANU SI...RADESCU CETIRE...

Patru ani dearandul,in luna a opta,parizianul "La Nation Roumaine" organul tuturor"partidelor(sic) democratice romanesti",ne transmite in mod regulat epistolele datatorului ei de viata si drept credinciosului "roman" C.Visoianu,fortandu-ne sa ne reamintim-cat ne mai tin inca picioarele pe acest pamant-de luna de"miere" a poporului nostru.

Dealtfel nici noi,pacatosii de refugiati,nu o uitam de loc,ba chiar ne aducem aminte de ea in fiece zi si clipa,fiindca din pricina ei ne gasim noi azi aici,cu sufletul rupt si cu stomacul gol.Deaceia credem ca un sfichiu in plus de la venerabilul ei parinte e de prisos da ocazia sa ne inveninam odata mai mult si deci sa-l si pomenim "romaneste" in rugaciunile noastre.

Ori cum ar fi,in sfortari comune sarbatorim noi,an de an fericitul 23 august dupa cum ne dicteaza biciul dlui Visoianu si blagoslovenia celorlalti creatori ai lunei noastre de "miere".

Tare fierbinte i-am strange pe toti la piepturile noastre mancate de oftica,dar nu ne este data nici acesta mangaiere;ei sunt prea departe de plebea romaneasca refugiata si goala.

x x

x

Un entuziasm asemanator pentru ziua "liberarii" credem ca se reflecteaza si pe obrajii supti si ofiliti ai fratilor nostri de acasa, siliti de alte biciuri mult mai stridente sa marsaluiasca cu aceasta ocazie in mase compacte,cu mueri si copii,precedati de trubadurii lui Gheorghiu-Dej si a Hanei Paucker,cu goarne si chimvale.Dar ce pacat ca apologhetul si "liberatorul" nostru al tuturora,lipseste de acolo:cu ce placere l-ar imbratisa si cu ce nuele de maslin l-ar rasfata ei, eliberati de tirania dictatorului Antonesci si aruncati in democratia sovietelor!

Nu-i asa,iubite Visoianu?

"De cat o minte poloboc,mai bine-un picut de noroc!"

y x

Ar fi fost o mare minune daca pastoralele si succesele in toate ocaziile ale dlui Visoianu n'ar fi starnit pzma si zavistia:lumea e invidioasa!

Si iata s'au ivit,dar tocmai acolo unde mai putin le asteptam.Adica,asteptam noi asa ceva,dar le prevedeam ceva mai ascunse,mai fine, mai voalate.

Adica,cum? Numai Visoianu cu lauri?Dar noi,ce?

Si anturajul domnului general-Aghiotant s'a ouat(vroiam sa spun: s'a formalizat).Daca "produsul" este si al cocosului,nu stim,dar fara indoiala este din aceiasi "crescatorie".

Si ce ne vesteste oul prim al dlui General?

Prin pana(vezi "Cronica romaneasca" din august 1951) si limba sfetnicului de la"externe",proclama ca "adevarul" asupra lui 23.8.ziua"loviturii de Stat",a fost spus.De cine oare?ne intrebam noi.Nu cumva de Visoianu?Ba bine ca nu.De el,fratilor.

"Campanii de denigrare" a vestitului act "sunt in curs".Sa fie ale comunistilor,oare?Nu,ei il sarbatoresc.Si cum sa nu-l sarbatoreasca daca acel act le-a dat plocon Tara intreaga,cu cap si cu picioare?

Atunci,ale cui? Nu cumva cele ce se duc de "Chemarea"?Cine deplange modul cum s'a tradat Tara la 23.8.44,daca nu toata suflarea romaneasca de acasa si din refugiu prin glasul atator modeste publicatii independente si mai ales prin tunetul neincetat al "Chemarii"?

"Rascoala poporului roman" la 23.8? Cum,domnule General?Dv spuneti acest lucru?Si aveti curajul sa preamariti acea "lovitura de Stat

prin "actiunea directa"a unui rege constitutional,tocmai de acolo,din inima democratiei totale si exemplare a Americii de Nord,de acolo unde legea este totul?

Dar ce ar spune dl Truman daca ar afla de apucaturile anturajului dvs si a acelui rege constitutional care justifica si propaga loviturile de Stat,in contra legilor si a Constitutiei?Nu cumva se confunda monarhia constitutionala si democratia cu totalitarizmul si dictatura?

Rai sfetnici aveti,domnule General,si rele exemple dati!Si "lovitura de Stat" a infaptuit-o"poporul roman"? Dar unde si cand s'a dat o lovitura de Stat de popor?

Halucinatii,domnule General!

Copiati cuvant cu cuvant epistolele lui Visoianu.Este logica acestui neispravit,domnule General!Si de ce masluiti faptele?Se vede de acolo ,de la New Yoark ca starea Germaniei orientale,care nu a avut nici o luna de "miere" a la Visoianu,este mai de plans de cat soarta Romaniei?Noi suntem mult mai aproape si vedem cu totul altceva.

Si cum vine asta?S'a complotat o "lovitura de Stat" si in ziua de 23.8 s'a injunghiat poporul roman numai pentru interesul de a se "salva cateva sute de mii de vieti Aliate" si a li se "economisi zeci de miliarde de dolari"? Fu,mama dracului,oare cine vorbeste asta?Un Roman, ori un ucigas de teapa lui Cain?

Si inca pentru ce oare s'a mai executat tradarea?Ca sa-ti ajute dtale ,domnule"expert" ,sa te reintorci intr'o Romanie pustiita si goala?

Oare cand vei da socoteala de cuvintele rostite,domnule diplomat? Ori prostia iti va fi ultima scuza?

x x

x

Dar iata si al doilea ou puturos,clocit de anturajul domnului general-aghiotant.

Il gasim in organul "Uniunii romanilor liberi"-Romanul-din august 1951 sub titlul "Liberarea Romaniei" si in "Cronica Romaneasca" din septembrie 1951.

Cat p'aci sa credem ca este bolmojala vechiului nostru prieten C. Visoianu.Dar nu se poate,ar fi imposibil.Tot bolmojala,dar parca si mai incurcata si mai tampita.

Si ce ne vesteste?

"Romanii au implinit(actul) prin ei insisi"(bietii Romani,ce n'au organizat,saracii!),"desprinzandu-se din inclestarea nesuferita a stapanirii naziste",vroind sa scape de o "stapanire straina".

Iarasi Romanii,dar fara o "actiune directa a..."

Oare domnul general-aghiotant si anturajul de azi nu era in Tara si in mari onoruri in acele vremuri asa de groaznice si de "inclestare nesuferita"? Parca nu sufereau de loc si dlui general ii lipsea doar un mic titlu de "prim-ministru",iar noi,cei mici si multi,cari nu ravneam la titluri si alte nimicuri,puteam dormi linistiti in colibele noastre sarace,fiind siguri si de ziua de maine.

Si acea "stapanire straina" nu era cumva a dictatorului Antonescu, roman get-beget si coleg de arme cu dl general-aghiotant?

Ati vrut sa schimbati "nefericirea de sub colegul dvs cu fericirea de sub bolsevici? Ei,o aveti,domnule general,si va spun ca pentru dvs ea este si definitiva.

x x

x

Cautand sa intelegem noua cardasie Visoianu-Radescu,am dat de o stire uluitoare pentru toti Romanii:ambii-si cu Creteanu la mijloc-pleaca la Londra pentru a avea o intrevedere la M.S.Regele,in vederea unei intelegeri...

O gasiti si dvs cetitori,in "Faclia" din 15.X.1951!

Oare multi partizani il vor urma pe dl Padeanu în calatoria de nunta, ori vor prefera totusi sa ramana numai cu Visoianu si Creteanu,adica cu bani,bani si iarasi cu bani?

In orice caz,domnule general Ion Gheorghe Ion nu-l poate urma.

Const. B R A G A

EVOCAREA LUI N.TITULESCU SI APOLOGIA LIPSEI DE MANDRIE NATIONALA

Implinindu-se zece ani de la moartea lui N.Titulescu,asa zisul Comitet national(C.Visoianu,Creteanu,Augustin Popa,Iancu Zissu si in spatele lor generalul de gimnastica suedeza Petre Lazar si jandarmul Vergottis) s'a simtit obligat sa publice un articol in "La Nation Roumaine".Explica valoarea politica a fostului ministru de externe.Desprindem din acest articol aceste randuri prin care se cauta sa ni se defineasca politica celui care timp de zece ani a fost carmaciul Romaniei in problemele internationale."Toata politica lui Titulescu a fost bazata pe ideia organizarii efective a securitatii colective,adica a unui regim de pace garantat printr'o vointa comuna contra agresiunii, contra oricarui atentat impotriva independentii Statelor si libertatii natiunilor"."Incercarile de organizare dupa un plan general nereusind sa se realizeze sub auspiciile Societatii Natiunilor,Nicolae Titulescu a fost nevoit sa recurga la formatiile regionale.Dar Mica Intelegere sau Intelegerea Balcanica nu erau,in conceptia lui politica,decat formatii limitate,impuse de imprejurari;ele constituiau numai inceputurile unei intelegeri generale". "Titulescu a militat cu ardoare pentru Intelegerea internationala si a iubit cu pasiune tara lui.El nu a crezut niciodata intr'un conflict fatal intre aceste doua tendinte". "Mandria nationala ii era straina.El era un patriot si nu un nationalist".

Am extras din articolul,probabil scris de C.Visoianu daca nu de Iancu Zissu,trasaturile portretului pe care Comitetul national fabricat de generalul(mereu de gimnastica suedeza),Petre Lazar si jandarmul Vergottis,il face lui N.Titulescu.

Poate s'ar putea spune ca opera unui om politic nu poate fi judecata decat in perspectiva timpului pe care il necesita valorificarea actelor lui si zece ani reprezinta un timp prea scurt pentru a emite o judecata valabila.Din nefericire,acesti zece ani reprezinta cei mai agitati ani din istoria omenirii si ritmul accelerat al evenimentelor ne-a facut sa strabatem,in cel mai restrans spatiu de timp,cele mai contradictorii situatii.Sa ne gandim numai ca in 1944 planul Morgenthau prevedea transformarea Germaniei intr'o tara agricola si in 1951 Germania este integrata pe picior de egalitate in blocul Statelor occidentale,sa ne mai gandim ca in 1944 Stalin era pentru Roosevelt "Unchiul Joe" iar un razboiu intre Statele Unite si Rusia sovietica era tot asa de neconceput ca "o lupta intre un elefant si o balena",iar in 1951 Statele Unite recunosc reala amenintare pentru insasi existenta libera a marei republici americane,ca sa nedam seama ce teribila verificare s'a facut,a tuturor certitudinilor de eri.Deci putem sa examinam si valabilitatea ideilor ce au stat la baza politicii lui Titulescu.In prealabil gasim necesar sa facem o mica rectificare:Mica Intelegere,adica alianta Cehoslovacia-Romania-Jugoslavia,s'a facut de Take Ionescu in 1920 cand N.Titulescu nu avea absolut nici un rol in politica externe;este adevarat insa ca Intelegerea Balcanica este creatia lui N.Titulescu.

Valabilitatea unei politici externe se verifica in momentul cand o tara se gaseste intr'un impas dramatic,ori toata politica externa a lui N.Titulescu,care s'a continuat pana in iunie 1940,a primit cea mai crunta desmintire.Securitatea colectiva? Ideia lui Aristide Briand nu

a gasit aprobarea Angliei.Sa nu uitam ca Protocolul din Geneva care continea definitia automatica "a agresorului",aplicata oricarui Stat care ar fi refuzat sa supuna litigiul,procedurii pacifice a Societatii natiunilor,desi recomandat cu unanimitate de catre Adunarea Societatii Natiunilor in 1924,a cazut in 1925,datorita opunerii Marei Britanii. Harold Butler considera(The Lost Peace) ca o cotitura decisiva,de la care Societatea Natiunilor a inceput sa decada.

Pentru N.Titulescu,Societatea Natiunilor era o tribuna de la care necontestatul lui talent putea sa se afirme,dar tarii i-a prezentat defuncta Societate de la Geneva ca o nediscutata garantie de pace prin intangibilitatea tratatelor.Pe aceasta iluzorie certitudine,a fost fixata politica externa a Romaniei.Era obligat sa nu intretina o iluzie periculoasa,dar Societatea Natiunilor forma capitalul lui politic. Ani de zile N.Titulescu s'a impus datorita succesului obtinut in chestia optantilor.Aceasta chestiune nu trebuia sa vina in fata Societatii Natiunilor,urmand sa fie lichidata printr'o tranzactie.N.Titulescu, consultat,a opinat sa se refuze orice discutie,el obligandu-se ca Societatea Natiunilor sa respinga cererea optantilor.Este adevarat ca optantii n'au obtinut castig de cauza,N.Titulescu isbutind sa determine...trimiterea litigiului Curtii de la Haga.Ani de zile politica externa a Romaniei a fost dominata de aceasta chestiune a optantilor.Milioane de franci s'au cheltuit pentru obtinerea de consultatii din partea marilor specialisti in Drept international.Aceste consultatii au fost tiparite in doua volume.Si dupa ani de zile de publicitate sgomotoasa,nu s'a mai vorbit de afacerea optantilor.A castigat Romania procesul la Curtea de la Haga? Nu.S'a realizat o tranzactie in mare taina,printr'o banca din Budapesta,adica s'a sfarsit cu ceiace trebuia sa se inceapa.Dar nu ar fi fost discursul faimos rostit la Geneva in replica discursului lui Apponi,nu ar fi fost publicitatea,nu ar fi existat prestigiul lui N.Titulescu in politica externa a Romaniei,marele expert al tarii in problemele internationale,daca se facea de la inceput tranzactia.Si publicitatea insemna 5C de milioane franci elvetieni anual,ca fond secret la dispozitia ministrului de externe.

In 1936,Jugoslavia incepe o politica separata fata de Germania. Trebuia sa aiba loc intrunirea Micii Intelegeri la Bucuresti.Benes a venit,Stoiadinovici a refuzat sa vina.Bietul N.Titulescu a fost nevoit sa plece cu avionul la Belgrad ca sa-l convinga pe Stoiadinovici sa vina numai spre a salva aparentele.Ce valoare mai avea in aceste conditii Mica Intelegere?Tarii i se dadea o certitudine iluzorie.

O alta opera a lui N.Titulescu pe care autorii panegiricului,intentionat au uitat-o,este faimosul acord de definire a agresorului din iulie 1933,semnat la Londra.In tara a fost prezentat ca o geniala manevra a marelui diplomat,obligand pe o cale ocolita Rusia sovietica sa recunoasca Basarabia.Era un neadevar.Rusia sovietica a avut nevoie de acest acord si prin Benes si N.Titulescu:alianta cu Rusia sovietica,alianta propusa in 1936 si desbatuta in Comisiile afacerilor externe ale Camerei si Senatului,reunite.Fireste o conceptie ca oricare alta,dar in lumina evenimentelor ce s'au succedat,aceasta politica sustinuta de N.Titulescu sub inspiratia lui Benes,este verificata si definitiv condamnata.

Autorii panegiricului(C.Visoianu,Creteanu sau Iancu Zissu),declara:"Nu vom inceta sa ne inspiram din ilustrul lui exemplu".Era inutil sa adaoge:la Cairo,conceptia lui N.Titulescu,adica intelegerea cu orice pret cu Rusia sovietica a prevalat,C.Visoianu fiind doar executorul acestei politici.Dar de ce au uitat sa pomeneasca faimosul acord de definire a agresorului?Politica pro-sovietica a lui N.Titulescu,amicul lui Litwinof,isi are azi tragica ei verificare.Nu insistam. Mai spun autorii panegiricului:"Orgoliul national ii era strain.El e-

ra un patriot si nu un nationalist". Sa te fereasca Dumnezeu de elogiul prostilor.

Simion Barnutiu era un nationalist, N. Balcescu, Mihail Eminescu, N. Iorga, toti au fost nationalisti. Conducatorii partidului national-roman, in timpul monarhiei habsburgice erau acuzati de Unguri ca nu erau patrioti si denuntau nationalismul Romanilor ca un pericol pentru coroana Sf. Stefan.

Sub privirile noastre, nationalismul a realizat un miracol: Statul lui Izrael. Ce este zionismul? O miscare patriotica sau expresia celui mai intransigent nationalism? Cand in 1898 corespondentul ziarului Neue Freie Presse la Paris, Dr. Herzel, impresionat de proportiile afacerii Dreyfus, concepu zionismul, adica actiunea de a da poporului lui Izrael un teritoriu, ideia a fost privita cu un scepticism total. In mai putin de o jumatate de secol, nationalismul evreesc a transformat o utopie intr'o elocventa realitate. Cand in 1900 Dr. Th. Herzel publica romanul "Alt-neue Land" (Tara veche-tara noua) cine ar fi crezut in forta creatoare a nationalismului evreesc? Intelegem ca C. Visoianu ignora, este doar neispravitul student, intelegem ca ginerele lui Stirbei, recte Cretеanu nu stie decat bridge, dar cel putin Iancu Zissu avea cunostinta de marea, miraculoasa realizare a nationalismului evreesc. N. Titulescu nu era nationalist, spun ciracii. Este oare un titlu de merit? Patriotismul implica dragostea de un teritoriu de care te leaga mormintele strabunilor. Ciudata iubire de tara a avut N. Titulescu daca venea la votarea bugetului ca un fulger si ramanea o luna-doua la Bucuresti apoi pleca-pasare calatoare-sa-si plimbe spleenul prin marile hoteluri, unde se simtea acasa. Maurice Barrès a numit pe Maria Baskirchef "Notre Dame de sleeping-car", definind sufletul unei sensibilitati tipic cosmopolite. N. Titulescu a fost "Notre ministre de sleeping-car". Sa ni se citeze un singur ministru de externe al oricarei tari de pe aceasta planeta care isi avea domiciliul in tara o luna-doua pe an, iar restul oriunde, numai in tara nu. Patriotismul acesta il practica toti cosmopolitii ministerului nostru de externe. Oriunde, numai in tara nu. Bineinteles ca marlanii sa le plateasca cheltuielile.

Ceiace formeaza culmea in acest panegiric este aceasta elogiere: "Mandria nationala ii era straina" (l'orgueil national lui était étranger). Isi inchipuie cineva ca dl Churchill n'ar socoti acest elogiu drept o insulta? Cel mai inversunat adversar al fostului ministru de externe, nu ar fi cutezat sa-i svarle aceasta-o spunem-nemeritata ofensa. Dar noi stim ce se voieste, de ce i se face acest portret lui N. Titulescu; ticalosii mistificarii de la Cairo cred ca vor putea sa-si asigure o explicatie valabila a practicei abdicarilor nationale.

Eroul unui roman spunea: "Je sais bien que je n'ai ni coeur, ni patriotisme, ni dignité, mais je n'aime pas qu'on m'en félicite comme cegoliul national, cuteaza sa faca din lipsa mandriei nationale o virtute. Este adevarat ca in istoria poporului roman aparitia dogmei lipsei de mandrie nationala coincide cu instalarea regimului fanariot si ministerul de externe a fost ultima retransare a fanariotilor. Acolo dispretul pentru tot ce era romanesc forma semnul de distinctie. Acest blestemat spirit fanariot a operat in 1944, predand tara Rusilor.

Nu ne putem opri de a nu admira cutezanta apologiei lipsei de mandrie nationala. Cand tradarea devine o virtute, capitularea un eroism, ce mai poate servi mandria nationala? Comitetul zis national roman, pe care abdicatul vrea sa ni-l impuna si-a definit etica politica: lipsa mandriei nationale.

Ne stapanim sa nu spunem: tel maitre, têl valet.

Roma, 15 sept. 1951

XX

Cronica Literara

A MURIT UN SFANT +

Poeme de Vintila Horia

Intr'un articol de anul trecut in Chemarea, faceam remarca ca daca exista totusi o propaganda romaneasca, aceasta nu este facuta de cei ce si-au asumat rolul de dirijare a emigratiei romanesti, ci de particulari cari-si rup bucatica de la gura pentru ascoate o carte, o brosura sau o publicatie. Natural, cand vorbim de propaganda, ne gandim in primul rand la tot ce se publica in limbile occidentale, cu scopul de a face cunoscute strainilor, problemele romanesti. Ori iata ca incepe sa se faca simtita nevoia unei propagande printre emigrantii romani insasi.

Printr'o desinteresare totala din partea sefilor emigratiei, nu a existat si nu exista inca-ar fi dealtfel tardiv-un plan de emigrare. Romanii se imprastie in cele patru colturi ale lumii, fiecare unde si cum poate. Admitand ca s'ar putea realiza o legatura intre toti Romanii din afara hotarelor, se poate oare presupune ca acestia s'ar putea aduna chiar daca ar voi sa o faca-atunci cand ar fi nevoie de ei? Dar aceasta este o alta chestiune. Sa revenim la nevoia unei propagande printre Romanii din exil. Imprastiati de la Linz la Sydney, fiecare cauta sa-si faca un rost, realizeaza legaturi cu bastinasii si incep sa se departeze de idealurile pentru care au ales calea exilului, ajungand chiar pana la uitarea limbii. Nu e o afirmatie gratuita aceasta, la Paris exista deja o limba pasareasca.

E nevoie de realizarea unei legaturi sufletesti intre pribegii romani si aceasta legatura se obtine numai prin carti si publicatii. Am semnalat de atatea ori initiativele romanesti de peste hotare in acest domeniu si avem ocazia sa discutam acuma pe ultima din punct de vedere al datei, pe cea mai emotionanta din punct de vedere al conceptiei si realizarii. E vorba de Editura "Cartea pribegiei" de la Buenos Aires. Au fost, sunt si vor fi Romani cari scot carti in limbile tarilor in care s'au asezat, dar aceste carti pot fi trecute la capitolul propagandei pentru straini. Cartile scoase de Editura "Cartea pribegiei" se incadreaza in capitolul propagandei pentru Romani.

Ne-au cazut in mana primele trei carti scoase de aceasta editura. E vorba de volumul de poeme "A murit un sfant" de Vintila Horia, romanul "Sfintitorii de icoane" de Toader Ioras si "Iti mai aduci aminte doamna" nuvele si schite de J.N. Manzatii, si o spunem fara ocol ca am fost miscati pana la lacrimi. Numai cine a invartit de manivela multiplicatorului pentru a scoate la lumina cateva pagini romanesti isi da seama de truda, migala, necazurile si descurajarea legate de aceasta indeletnicire. Ne dam seama deci ca pentru a bate la masina sute de pagini, a-ti da silinta sa le dai o forma cat mai ingrijita, a aduna apoi in volum toate aceste pagini disparate, se cere o munca ce intrece imaginatia celor cari se vad in fata unor asemenea realizari. Initiativa si truda domnului Grigore Manoilescu merita omagiul neprecupetit al tuturor, si confratele care l-a numit al doilea Coresi nu a exagerat cu nimic. Ne gandim numai cu strangere de inima daca Editura "Cartea pribegiei" va gasi printre compatrioti intelegerea necesara, moartea unei asemenea intreprinderi ar fi-fara exagerare-o reala pierdere.

Buenos Aires 1951 + Editura "Cartea pribegiei"

Vom incepe cu volumul de poeme "A murit un sfant" de dl Vintila Horia,urmand ca succesiv sa ne ocupam de celelalte carti aparute si de cele care vor mai apare.

Exista in imaginatia cititorului-in general-trei categorii de poeti. Unul este poetul numit "maudit",adica poetul in vesnica neintelegere cu societatea,infractor,certat cu justitia,dar mai ales cu morala. Exista apoi poetul ce se situiaza pe o linie de mijloc,care si el umbla pe strada cu pantalonii necalcati,neras si cu camasa murdara.Frecventeaza localurile periferice,cu tigara vesnic stinsa in coltul gurii, evitat de burghezii cum se cade,si detinatorul celui mai bogat palmares de deziluzii sentimentale.Si exista,in sfarsit,a treia categorie,exista poetul stimat de toata lumea,elegant,inmanusat,care pluteste senin peste nimicurile lumesti,evitand cu grija spinii si murdaria.Citind volumul de poeme "A murit un sfant",l-am asezat pe autor -fara ezitare- in ultima categorie,caci fara indoiala,totdeauna,opera este oglinda autorului ei.

Urmaresc cu atentie-in limita posibilitatilor-activitatea dlui Vintila Horia,si mi-am dat seama ca toate publicatiile romanesti se simt onorate sa-i obtina colaborarea,ca toata lumea este de acord asupra unui lucru:dl Vintila Horia e un mare poet.M'am intrebat daca autorul volumului de poeme "A murit un sfant" a reusit vreodata-chiar facand eforturi-sa irite pe cineva,sa trezeasca vreo adversitate.

Imaginea pe care ne-am facut-o noi despre dl Vintila Horia,si-o va face-suntem convinsi-oricine va citi "A murit un sfant".Daca nu am avea atatea informatii despre poet,daca nu ar fi existat intre noi si dsa,chiar un schimb de amabile scrisori,am fi fost inclinati sa credem cand am ajuns la ultima pagina,ca Vintila Horia este ghidusul pseudonimul unei femei.Caci aceasta este caracteristica dominanta a poemelor dlui Vintila Horia;sunt femenine,delicate,prea delicate.Si in aceasta caracteristica se vor gasi calitatile ca si defectele minunatelor poeme editate de dl Grigore Manoilescu.

Nu avem timp sa recitim poemele,dar nu credem ca ne inselam daca afirmam ca nu exista nicio bucata in care ploua-ploaie marunta si cenusie-in care e frig,in care poetul sa stea de vorba cu lipsurile ,cu foamea.In prefat,dl Vintila Horia ne spune ca in exil-ca atatora altora-i-a fost frig si ca ,pentru a-si astampara foamea,a mancat mamaliguri dl Vintila Horia devine un preot care oficiaza in slujba frumosului,si care lasa uraciumile vietii la usa poemului.Dl Vintila Horia are un cult al frumosului.Ne face impresia ca atunci cand vrea sa scrie un poem,trece intr'o stare de transa,de fericire procurata cu ajutorul cine stie carei bauturi fermecate,si evitand cu grija nimicurile,gropile vietii,patimile "intr'un mod fatal legate de o mana de pamant",cauta sa incredinteze hartiei numai florile parfumate pe care le-a culese cu eleganta.

Se pare ca dl Vintila Horia nu stie sa urasca,dar ca un corolar,nu stie nici sa iubeasca.Se multumeste numai sa constate.Privite astfel, s'ar putea spune ca poemele dlui Horia sunt lipsite de adancime; dl Horia refuza introspectiunile,de teama parca sa nu inlature pojghita de frumos,pentru a da de lucrurile urate pe care le banuieste ascunse sub crusta.

Dar acesta este genul in care scrie domnul Vintila Horia,si poemele dsale trebuiesc luate asa cum sunt.Nu au forma sonetului,dar toate poemele dsale au virtuositatea sonetului.Cu o singura deosebire.In general sonetul cere eforturi,eforturi care se descopera in realizare. In poemele dlui Horia nu se poate descoperi nici macar urma unui efort. Ele par a fis scrise cu o uimitoare usurinta.Imaginile par a fi venit

singure,frumoase,distinse,elegante,pentru a-si lua locul lor,ca perlele intr'un sirag.

Am voit sa subliniem cu creionul albastru imaginile pentru a le impartasi cititorilor nostri.A trebuit sa renuntam repede.A fi subliniat cu albastru,ar fi insemnat sa facem toata cartea albastra.Imaginile vin una dupa alta,neasteptate,ca un joc de artificii.Poemele dlui Horia ar fi putut fi intitulate si "Joc de artificii".Citindu-le,ne-am gandit la Metaforel din Medelenii lui Ionel Teodoreanu.Dl Vintila Horia e un virtuos al imaginei.

Calm,dl Horia nu se revolta,nu blestema.Dar chiar ramanand ca sa zicem asa,la suprafata lucrurilor,dsa stie sa spuna totul frumos,cu gratie.In volum are si cateva bucati patriotice.Nu gasim nici aici accente de revolta.Durerea dsale e calma,am putea spune chiar senina.

"Bate-un vant ca un glas,cu miros de campie,
Trece-o fata pe drum cu un cantec strain,
Nu sunt beat de seara de mai,nici de vin,
Ci de dragostea ta ,Romanie." (Modern Song Pag.79)

Sau,

"Stai o clipa si-asculta cum curg
Vocile inimii din spre Tara'nspre mine.
In liniste cad,fluturand pe coline,
Frunzele rosii ale altui amurg"(Idem)

Dar cat de frumos stie sa impleteasca dl Horia poemele sale:

"A murit un sfant undeva
Lumea spune ca e floarea de tei,
Care miroase asa.(A murit un sfant.Pag. 113)

A cita versuri,strofe,cum se obisnuieste in asemenea cazuri,credem ca ar fi inutil.E aproape imposibil de facut o alegere.Toate poemele dlui Horia se aseamana in frumusete.Vom reda totusi,in intregime doua bucati,fiindca in ele e vorba de exil.

"O sabie'nfipta'ntr'un pamant strain,
Pe-o coasta aspra,rupta de puhoaie,
Asteapta sa se spele de venin
O toamna grea tesuta'n fir de ploaie.

Tremura'n brize trupul de otel,
Cu'n strop de sange pe taisul supt.
O frunza moarta luneca pe el,
O frunza moarta luneca pe el,
Un vis,cald inca,piere dedesupt.

Cad raze reci din seara pe tais,
(E un amurg aceasta spada vie)
Iar toamna care latra din frunzis
Se teme sa se-arunce in campie.

Un brat,departe,cauta manerul
Care vibreaza'n vanturi ca un crin.
Spada-i departe.Sumbru,cavalerul
Isi sparge pieptu'ntr'un pumnal strain."(Exil Pag.115)

Si,

"Adu-ti aminte de tara cand treci
Peste munti,printre oameni,pe ape,
Fie-ti sufletul ei pe aproape
Ca o umbra de veci.

Nu o ruga sa spui pe'nserate,
Tara nu e un sfant,nici o taina,
Ci chiam-o pe nume si-asculta sub haina
Clopotu-i viu in piept cum iti bate.

Nicio fapta nu duce'nnapoi,
Niciun vant,nicio treapta.
Peste timp amintirea e'n noi
Dintre cai cea mai dreapta.

Calator pe aprinse poteci,
Peste vai ca o umbra amara,
Pe izvorul de seara tremurand cand te-apleci,
Adu-ti aminte de Tara".(Cantec de exil II,Pag.143)

Am considerat ca s'a savarsit o gresala de catre autor si editor cand am vazut la sfarsitul volumului un poem dramatic.Dar dl Horia nea pacalit;elegant,cum e totul la dsa.Nu e vorba de o drama,ci de o poesie;un poem minunat.E un imn inchinat poesiei,natural poesiei asa cum o concepe si realizeaza dl Horia:senina,calma.Dl Vintila Horia ar putea fi numit un poet al seninatatii,echilibrului si calmului.

Iubitorii de poesie vor gasi in cartea dlui Vintila Horia frumuseti reale,se vor minuna ca si noi de jocul de artificii al imaginilor vor avea impresia ca se gasesc intr'o gradina cu flori in care diversitatea culorilor incanta ochiul,in cartea dlui Horia vor gasi un tovaras delicat in orele in care viata de exil devine prea cenusie si apasatoare.

Nicolae Stelian B E L D I E

oooooooooooooooo

R O M A N I I I N E X I L

Paris

Dnii,Pompiliu Paltanea-decanul ziaristilor romani,cel putin de varsta daca nu si de activitate, cum o spune dsa cu modestie in toate ocaziile-si C.Arsenie au hotarat sa imprime un Almanach al pribegilor romani,pe anul 1952.

Almanachul va cuprinde:
-Prezentarea noului an calanderistic:sarbatori si comemorari.
-Lecturi diverse in versuri si proza din scriitorii nostri vechi si noui,clasici si moderni.
-Scurta istorie contemporana:date esentiale din ultima vreme;revista anului expirat.
-Mic anuar al pribegiei:informatii si adrese interesand Romanii de pretutindeni.

Almanachul va contine aproximativ 200 pagini si va apare pana la sfarsitul anului 1951.

Cei care vor sa colaboreze la acest almanach,precum si cei ce vor sa-l comande,se vor adresa dlui C.Arsenie,39,rue Delambre,Paris 14.

Erlangen

Romanii cari doresc sa aiba brosura "Tradatorii si vanzatorii neamului romanesc" se pot adresa autorului ei,dl Const.Braga,10,Bismarckstrasse,Erlangen-Germania-

München

Duminica 4 noembrie a avut loc i München adunarea pentru alegerea comitetului "Asociatiei Romanilor din Germania de Sud".

Invitat,am luat parte cu intenti de a ma orienta asupra situatiei Romanilor de pe aceste meleaguri. Am constatat ca si aici exista grupuri,deci frictiuni,totusi-avand i vedere ca sunt numai doua grupuri-neintelegerile nu mi-au parut a atinge proportiile celor din Franta.Cautand sa aflu cine poarta vin diviziunii Romanilor,nu am putut

sa-mi fac o parere,fiecare din grupuri aruncand-cum era normalvina asupra celuilalt.

In sala 102 Romani si Romance, plus 97 de delegatii aduse de cei prezenti pentru cei cari nu s'au putut deplasa.

Se trece la ordinea de zi care a avut urmatoarea redactare:
-Deschiderea adunarii de catre Presedintele comitetului.
-Darea de seama asupra activitatii comitetului.
-Raportul Comisiei de Cenzori.
-Descarcarea comitetului.
-Prezentarea Statutelor Asociatiei Romanilor din Germania de Sud.
-Desemnarea biuroului pentru alegerea comitetului Asociatiei Romanilor din Germania de Sud.
-Alegerea noului comitet si a Comisiei de cenzori.
-Chestiuni diverse.

Discutiile s'au desfasurat relativ calm,mici proteste ridicate pe ici pe colo,nu au depasit cadrul unei discutii academice. S'ar putea releva doar o interventie care a frizat comicul.Un Roman,nemultumit de hotararea adunarii,declara ritos ca el va vota contra tuturor articolelor si cere sa se consemneze aceasta in procesul verbal.I s'a indeplinit dorinta.Comicul intervine atunci cand,la sfarsit,Romanul in chestie declara ca este de acord cu cele hotarate.Ceva a la Caragiale.

Statutele,cuprind doua puncte care,dupa noi,merita a fi relevate:1) Nici un membru al comitetului nu va fi retribuit si 2) Vor fi ajutati toti Romanii,inclusiv cei cari nu sunt si nu accepta sa fie membri ai Asociatiei.

Dl doctor inginer Traian Isbasescu cere amanarea adunarii pentru o data ulterioara in scopul de a se obtine unirea celor doua comitete.Adunarea respinge propunerea,obiectandu-se ca adunarea membrilor din nou la adunare ar necesita cheltuieli.Pe aceiasi linie de idei am propus si cerut sa se mentioneze in procesul verbal,obligatia pentru comitetul nou ales,de a face toate demersurile pe langa conducatorii celuilalt comitet,in vederea unei uniri.Adunarea aproba si nici comitetul nu se opune.

In zilele ce au urmat,am constatat ca fusesem eronat informat si ca. deci,cererea mea fusese fara obiect:comitetul ales Duminica e un comitet de asistenta,celalalt e un comitet politic(e vorba de Liga dlui general Radescu).

S'a ales urmatorul comitet:
-Presedinte:Dr.Ctin Sassu
-Vicepres. :Col.Alexandrescu
-Secr.Gen. :Prof.Gh.Carsteanu
-Membri: Prof.Iosif Mateica
Av.Virgil Popa
Lt.Zotta Oreste
Branea Gheorghe
Dr.Augustin Blaj
Av.Gh.Gudi
Gheorghe Tase
-Cenzori: Scarlat Prescornitoiu
Grigore Scorochirja
Petre Vaida
-Supleanti: Dumitru Leonties
Ion Badescu
Petre Pop

Linz Niederhart

Stimate Domnule Director,

In primul rand va rog sa-mi iertati intarzierea cu care raspund pentru primirea ziarului "Chemarea" pe care ati binevoit sa mi-l trimiteti,azi cand sunt izolat complect fara sa am legatura cu cineva,lipsit complect de mijloace din care cauza nu am raspuns imediat de primirea ziarului,fiind nevoit sa astept pana ce primesc banii ce ni se dau de la spital pentru scrisori.

Stimate dle director,totodata,prin aceasta scrisoare tin sa va multumesc din adancul sufletului meu pentru apelul publicat de Dvs in ziarul "Chemarea",datorita caruia sper sa-mi pot recapata sanatatea.La apelul publicat de dvs am si primit raspuns de la dl V.Posteuca din Canada.Dl Posteuca mi-a trimis 30 gr. streptomicina impreuna cu o scrisoare plina de imbarbatari fratesti. Tin si pe aceasta cale sa multumesc din suflet dlui Posteuca pentru ajutorul fratesc ce mi l-a dat in

clipe de desnadejde.

Deasemeni am mai primit o scrisoare din partea dlui administrator Rev.Louis Puscas(Roumanian Catolic Relief Comitee 1112 Market Ave.Farrell,Pensilvania,U.S.A. in care imi scrie ca a dispus sa mi se trimita din partea comitetului condus,30 gr.streptomicina.

Stimate dle director,tin sa va multumesc din suflet pentru binele ce mi l-ati facut si astazi imi creste speranta ca ma voiu putea si eu numara in randurile celor ce se vor intoarce pe meleagurile noastre dragi.

Stimate dle director indraznesc sa va fac inca o rugaminte ,daca este cu putinta sa-mi trimiteti si mie cate vreun numar al ziarului Chemarea din cand in cand,care ar mai rupe din aceasta neagra izolare.Aici mai sunt cu un frate de suferinta,astfel ca ne vom servi amandoi.

Primiti...etc.

Costin Boris
D.P.Hospital alt.T.B.C.
Linz Niederhart-Austria

Iubite camarade,

Nu trebuieste sa ne aduci noua nici o multumire caci noi nu am facut nimic pentru alinarea suferintelor dtale.Multumirile dtale sa se indrepte catre Romanii cari au alergat in ajutor.Ei si numai ei au dreptul la multumiri.Noi suntem fericiti ca printr'o simpla notita in gazeta noastra am determinat obtinerea medicamentului care sati redea sanatatea,in primul rand, si in al doilea rand ca am avut ocazia sa constatam ca mai exista o solidaritate romaneasca.

Aceasta va fi o reconfortare nu numai pentru noi ci pentru toti, caci peste fiecare poate sa dea un necaz ca acela care a dat peste dta.

Chemarea

Canada

Un prieten,de o buna credinta care nu poate fi pusa la indoiala,ne roaga sa provocam o ancheta relativ la ajutoarele trimise refugiatilor de Episcopia romana din America.

Acestui prieten i s'au pus la dispozitie urmatoarele date:

Pana in iulie 1950,Episcopia a fost principalul membru in Roumanian Relief comitee din care mai faceau parte catolicii de origine romana si Baptistii.

-In viitor,Episcopia va trimite ajutoare separat.

-Biserica din New York(parintele V.Hatieganu) trimite regulat ajutoare in Europa.Astfel,in anul trecut s'au trimis aproape 3000 dolari.

-In general,Biserica ortodoxa romana a trimis ajutoare totalizate la peste o jumatate milion dolari(?).

"Cred ca ar fi bine sa provocati o ancheta in aceasta directie.E curios.Cei de aici spun ca au dat,iar cei de acolo spun ca nu au primit", isi termina prietenul nostru scrisoarea.Si credem ca acestui prieten i se pare chestia si mai curioasa cand afla in Canada ca fratii Romani din America le-au trimis o jumatate de milion dolari,si el stie,ca atata timp cat a stat in Europa,desi a fost in nevoie,nu a primit nici macar o jumatate de dolar.Ba nici nu a auzit.

Ceiace ne scrie prietenul nostru e grav.Se aduce o acuzatie grava Bisericii catolice,si noi refuzam sa credem.Nu spunem ce credem pentru a nu anticipa.Noi suntem convinsi ca cele doua Biserici vor da lamuririle necesare.Desi saraci lipiti pamantului vom face sacrificiul sa trimitem prin avion acest numar atat Episcopiei romanesti cat si parintelui Louis Puscas.Daca nu primim explicatiile necesare,in numarul de 15 dec. vom spune ce credem noi.

Paris

In hebdomadarul Bire,confratele de informatie cinstita,dl René Theo a publicat doua note.In una se lauda activitatea muzicala a sefului de orchestra roman Sava Neagu iar in alta se spunea cam asa:"Distinsa noastra compatriota,dra Adina Podeanu a emigrat in Izrael".

Regretam ca suntem pusi in situatia arata hebdomadarului de informatie cinstita ca buna credinta i-a fost inselata.Dl Sava Neagu este un roman comunist.La toate serbarile pe care le da legatia RPR din Paris,orchestra dirijata de dl Sava Neagu isi da gratiosul ei concurs.Si trebuieste sa recunoastem ca invitatii straini sunt entuziasmati,in special de bucatile cantate de un membru al orchestrei din stridentul instrument al dlui Stamatopol, adica din naiu.

In ceiace priveste cazul distinsei dre Adina Podeanu,cazul ei este mai grav.Distinsa se producea si ea la serbarile legatiei RPR citind v'rsuri.In vara anului 1947,la Porte de Versailles din Paris a avut loc o expozitie a femeilor antifasciste.Romania a avut si ea un pavilion.Ei bine,vizitatorilor le dadeau explicatii doua femei:una era o evreica din Basarabia iar a doua,distinsa dra Adina Podeanu.Ce explicatii dadeau,e usor de inchipuit.Daca dl René Theo va considera pe toti cei cari emigreaza in Israel "distinsi",va fi pus de multe ori in neplacuta situatie de a-i fi inselata proverbiala dsale bunacredinta.Si e pacat!

Canada

Din nota prietenului nostru relativ la ajutoare,am omis fraza prietenului care spune:Toate ajutoarele trimise in Europa au sjuns ca venind numai din partea catolicilor.

oooooooooooooo

I N V A R F D E S A B I I

Vanatoare in ceata

Un tilist mi-a spus:dlui Viorel Tilea nu-i place sa vaneze in ceata.Asteapta sa se produca o clarificare.

Intr'adevar,pana in ultimul timp, doi politicieni de frunte se tinusera in rezerva;dnii Gafencu si Tilea.Dl Gafencu a socotit ca ceata s'a ridicat si a iesit la vanatoare.Si a iesit prost.Dl Tilea se arata inca prudent.Si bine face.Ca sa vada mai clar,ii recomandam sa citeasca Chemarea.Ii va folosi.

Numai ca de aceasta rezerva a dlui Tilea a cautat sa profite ... capitanul Iliescu.Dl Tilea a suras superior:Lasa-l in pace.Se va compromite repede.

Si intr'adevar,asa a fost.Dl capitan(de stat major) a facut nu mai boacane.Cea mai teribila a fost chestia cu episcopul...Leu Vasile zis Victor .Un comandor de aviatie imi spunea la Paris:Nu inteleg cum am putut sa fiu asa de usor de pacalit.Iliescu mi-a spus ca Leu a fost decorat pe front cu Mihai Viteazul...clasa II-a.Ori eu stiam ca in acest razboiu fusesera decorati cu clasa II-a numai vreo 6-8 ofiteri.Cum am putut eu sa cred ca Leu fusese printre ei?

Un inginer se plangea ca i-a sarutat mana borfasului,iar o cucoana isi stergea obrazul cu batista;fusese sarutata de Leu(bineinteles,parinteste).Si toti erau furiosi pe ... ...Iliescu.

Cand in Chemarea am numit pe borfas,borfas,toata lumea s'a scandalizat.Nu era nimeni de acord nici cu fondul,nici cu forma,cum ar spune corespondentul ocazional al confratelui Patria.Ori toti cei sarutati de excroc,sunt astazi de acord si cu fondul si cu forma,cum dealtfel vor fi de acord in curand,suntem siguri, cu fondul si cu forma atacurilor noastre contra lui...Petrache Lupu.

S'a dovedit ca afirmatiile noastre au fost complet adevarate.Confratele Indreptar a dat chiar numarul sentintei de condamnare pentru exprocherie a...episcopului capitanului Iliescu.

Iliescu,incapatanat ca un stat major,continua insa sa-si sustina

borfasul. Dar lumea cealalta din Londra a reactionat. Si nu din cauza justelor noastre atacuri ci pentruca...au fost excrocate mai multe persoane chiar la Londra. Escrocul nu-si lasase naravul. Daca anul trecut nu a isbucnit un scandal monstru la Londra, cauza trebuie cautata in faptul ca cei excrocati nu au depus plangere pentru a nu compromite in fata englezilor pe toti Romanii. Noi am cunoscut lucrurile cand erau proaspete, adica in noembrie 1950, dar nu le-am utilizat pentru acelas motiv.

Toti s'au lepadat de ...episcop, si chiar prietenul lui, preotul Galdau i-a intors spatele, deoarece il excrocase si pe el. Numai Iliescu nu s'a lepadat. El e stat majorist. Iata insa ca a intervenit un fapt oficial: biserica romana din Londra, printr'o adresa semnata de Pr. Galdau si de alti Romani printre care si Dl Cristea -B.B.C. s'a supus jurisdictiei Episcopiei romane din America.

In acest caz, peste ce biserici si preoti mai este episcop borfasul? Dar cum ramane cu ofiterii din Salburg care i-au purtat in biserica mitra si carja (de unde le-o fi sterpelit?) pe brate?

Dar in afara de chestia episcopului, capitanul Iliescu a mai facut o boacana. O boacana care e in continuare. In Faclia au inceput sa apara in serie memoriile statmajoristului. Fara indoiala ca partea cea mai interesanta (pentru istoria moravurilor romane in exil) va fi partea in care va relata chestia lui Leu. Dar istoricul n'a ajuns inca la acest capitol. Deocamdata ne-a spus cum a luat parte la adunarea (istorica) din Elvetia, adunare in care Buzesti Creteanu & Co. au hotarat sa inceapa lupta contra comunismului. Ca sa se poata trece si pe el in istorie, Iliescu ii citeaza si pe "luptatorii" mai maruntei. In cap e desigur el, urmeaza apoi Iancu Ratiu si... alte personagii istorice. Si ce au facut ei acolo? "Am hotarat sa publicam o carte, in care sa aratam lumii cine sunt Rusii". Dl istoric evita sa spuna titlul cartii. Nu cumva e vorba de memoriul "La Roumanie devant la Conférence de la paix"?

Daca da, cititorii Chemarii sunt lamuriti pe deplin de felul cum au fost atacati Rusii si cum a fost aparata Romania. Daca e vorba de alta carte, dl Iliescu e obligat sa ne-o spuna. Caci aici e vorba de istorie si nu de poeziile dedicate Frusinei. Si fiindca veni vorba de poezii, il anuntam pe dl poet care ne spunea anul trecut ca Frusina e femeie si e drac, care ocazia sa si le editeze. Chiar azi am primit o scrisoare de la dl Gr. Manoilescu prin care ma roaga sa anunt pe toti prietenii mei care scriu, ca Editura "Cartea pribegiei" editeaza pe toti scriitorii romani in exil. Deci sa se grabeasca.

Dar sa mai facem putina istorie. La Paris aparea o gazeta clandestina anticomunista, intitulata "La Roumanie independante". Intr'o adunare a "luptatorilor" de la Geneva, s'a hotarat ca din faimosul fond sa se dea 1000 de fr. elv. pe luna susnumitei gazete. Si s'a dat o luna sau doua. Intr'o zi, dl Costel Constantinescu care scotea aceasta gazeta, primeste o scrisoare semnata de Gigi Anastasiu (cel cu culotii lui Ilie) prin care i se facea cunoscut ca i se retrage subventia, deoarece atacurile contra Rusiei date de La Roumanie Independante sunt daunatoare intereselor Romaniei. "In curand se va incheia pacea, si se va face o intelegere cu Rusii". Scrisoarea exista. Si in loc sa mai sustina atacurile contra Rusiei, "luptatorii" au publicat Memoriul "La Roumanie devant la Conférence de la paix".

Aceasta este istorie, ceiace scrie capitanul Iliescu la Londra, poate fi dedicat Frusinei, ea, ca femeie, ar putea sa-l creada. Dar e posibil ca nici ea sa nu-l creada daca o fi asa cum ne-a descris-o bardul in poesii, adica femeie si drac.

Domnul este, si e bat

In no2. al revistei "Ganduri Libere" a aparut o poesie semnata de dl Amariutei. Socotind productia extraordinara, pentru a fi inregistrata de istoricii literari de maine, dl Amariutei da si data comiterii: 25.I.1951. Dar sa dam cuvantul extraordinarului poet:

Captusit cu smarc si nori
Dincolo de scundu-mi rat
Bratele ti'ntinzi, ca sfori,
Sa ma spanzure de gat.

Si ma cati in bagdadie
Noaptea coborand taras.
Ca un fulg de papadie
Cocotat pe acoperis.

"Am sa-ti ard bob de tamaie
Imbibat cu busuioc
Ca spalandu-te de raie
Sa fii Doamne, miez de soc.

Iar din lemnul tau mosneag
Si de cer prea putrezit
Am sa fac: Tie toiag,
Fluer mic, de vrajit.

Si'ntorcandu-ma in glod
Unde oamenii-s culcati
O sa cant ca la prohod
Iar Tu sa-i certi, sa-i bati.

Pana cand pacatul lumii
Si-o ascunde chipu'n gluga
Iar din toata forma lumii
Sa ramaie doar o ruga.

Cuprinzandu-i astfel frica
Poate ca de ca de-acu-i invat
Ca desi viata-i nimica
Domnul este, si e bat!

Daca autorul sustine ca are rat, noi, ca sa-i facem placerea, nu-l vom contrazice. Dar nu-l poate avea scund, ci scurt. Intr'adevar, scund e sinonim cu scurt, dar nu total, este o diferenta de nuanta. Nu se poate spune mana scunda, nici nas scund, nici picior scund. Se spune insa om scund, barbat scund, femeie scunda. Dl Amariutei ne uimeste cu profunzimea gandirii sale filosofice; si-a pus in gand sa-l spele pe Dumnezeu de raie. E interesant. Si ultima imagine e savuroasa: Dumnezeu e bat. Cand eram in clasa I-a de liceu, circula printre colegii mei un catren, despre care se spunea ca ar fi fost scris de un poet in balamuc. Iata catrenul:

Pe o cale lunga, scurta,
Se ducea un om, venind.
Era noapte'ntunecoasa,
Soarele lucea pe cer.

Diferenta intre Dumnezeu bat, poznasa ideie a poetului de a-l spala de raie si intre omul care se ducea venind nu e mare, doar ca unele versuri erau scrise in balamuc, pe cand dl Amariutei se plimba liber pe strada, ba scrie si la "Ganduri libere" si chiar la "Caiete de dor".

Horia Stamatopol
(Urmare si sfarsit)

Pe un altul, dl Stamatopol, grec, il executa pentru constructia gresita a unei fraze. Citam:

"Patrie, Patrie, in glia scumpa a ta,
Plugurile rastoarna brazda adanca si grea,
Dar ei stau incovoiati pe coarnele lor, taranii,
Cum le-au facut-o parintii, bunicii si stramosii lor, Dacii si Romanii."

Dl Stamatopol, grec, cu subtilitatea dsale cunoscuta, intelege ca taranii au coarne si nu plugurile. E o concluzie trasa de par, et pour cause, totusi, credem ca autorul poemului incriminat e recunoscator dlui Stamatopol ca i-a lamurit cititorii despre ce e vorba, mai ales ca, din rautate desigur, niciunul din recenzentii Antologiei dlui Horia, nu a pus lucrurile la punct.

Dar admitand ca dl Stamatopol are dreptate, ca nici cu cea mai mare bunavointa nu s'ar putea intelege ca e vorba de coarnele plugurilor ci de ale taranilor, dl Stamatopol, grec, s'a pus intr'o situatie delicata. Citam din cronica dsale: Cartea face un serviciu (e vorba de antologie): mentine nivelul redus astazi in tara la o sub-limita a culturalului.

Sa ne ierte dl Stamatopol (Horia), dar aici e necesara o doza de buna vointa prea mare pentru a intelege ceiace a voit sa spuna dsa, adica: Cartea dlui Horia, mentine in strainatate nivelul cultural romanesc, nivel redus astazi in tara la o sub-limita a culturalului.

Desigur ca in nota noastra nu neam fi agatat de fraza de mai sus si am fi tratat cu buna vointa producatia dlui Stamatopol. E normal ca fatia de un strain sa fim mai indulgenti in ceiace priveste limba romaneasca, dar cand acest strain are

"ratul lung si nu scund",e necesar "sa-l spalam putintel de raie" Nu vom putea fi acuzati,speram,ca intrebuintam termeni tari.Expresiele de mai sus au fost extrase dintr'o poezie filosofica,deci sunt poetice.

Daca in redactarea unui poem,autorul,chiar cand savarseste o gresala,poate invoca o scuza,aceia a dificultatilor intalnite in redactare de ritm si rima,in redactarea une fraze in proza nu mai poate fi invocata nici o scuza:e vorba aici pur si simplu de necunoasterea limbii romane.

Dar s'ar trece desigur si peste asta.Cand cineva face o critica, nu i se cer decat doua lucruri: pricepere si buna-credinta.Nu punem in discutie priceperea dlui Stamatopol;dsa este poet.Nu stim daca este un poet mare sau mai putin mare,deoarece nu am avut ocazia pana acuma sa-i citim decat o poesie(filosofica) in Luceafarul. Dar dsa afirma ca este un poet mare,si cand "Graieste Zaratustra", nu mai e posibila nici o replica. Dar mai trebuieste si buna-credinta.Ori am avut ocazia sa asistam la o discutie(poetica) intre dl Stamatopol si unul din poetii ce figureaza in Antologie.Dl Stamatopol spunea:"Poezia lui C.V.Gheorghiu,"Rugaciune pentru aviatorii cazuti" e o nenorocire.A d-tale, -era vorba de un poem ce figureaza in Antologie-e o poesie buna,o poesie directa,ce nu poate fi comparata cu a lui Gheorghiu."

Si in cronica dsale,dl Stamatopol(pentru ultima oara,grec),nu evidentiaza poezia amicului nostru si nu masacreaza pe a dlui Gheorghiu.Explicatia? Pe acea vreme,dl Stamatopol era prieten cu amicul nostru si dusmanea pe dl Gheorghiu.De atunci si pana acuma,situatia s'a inversat.

Un preot ne spunea:"Poetii se mananca intre ei ca noi preotii". Acesta e poate un adevar,dar cand cineva formuleaza o critica,trebuieste sa se ridice deasupra chestiunilor personale,deasupra dusmaniilor si prieteniilor.Ceia ce nu reuseste sa faca dl Stamatopol si aceasta este-dupa noi-partea cea mai grava a cronicii dsale.

Cultura remunerata

In repetate randuri am scos in evidenta realizarile culturale reale ale pribegilor romani.Si spre bucuria noastra a tuturor,ele se inmultesc mereu si se inbunatatesc calitativ.Romani care au scris carti in diferite limbi straine, carti care ar face cinste oricarui popor -cum se exprimade curand confratele Romania-se gasesc in toate tarile din lume.Ne facem o placere de a-i numi aici:Dri Zaharia Popovici si Victor Angelescu; prof.Gazdaru,in Argentina;Prof.Buescu in Portugalia;Prof.Busuioceanu,Dr.Uscatescu,Ciril Popovici,Pamfil Seicaru,in Spania;Prof.Mircea Eliade, Prof.Claudiu Isopescu la Paris; acestia in domeniul stiintific si politic;Vintila Horia,J.N.Manzatti, Toader Ioras,C.V.Gheorghiu,Cioran, Ion Velicu,Aron Cotrus,N.Novac,N.S. Govora,Teodor Scortescu,Mihai Niculescu,N.I.Herescu,Dr.Parau,D.C.Amzar,G.Racoveanu,etc,care au publicat sau au anuntate carti,care au publicat si publica articole in revistele straine si romanesti,iata o efloreseenta de nume care ar trebui sa umple de bucurie inimile tuturor Romanilor pribegi

Reviste ca Luceafarul,Destin,Orizonturi,Insir'te margarite,Vers,etc. Editura "Cartea pribegiei" ,Bibliotecile romanesti din Freiburg sau a prof.Bendescu,iata realizari isvorate din sbaterea unor Romani cari nu au alt ideal decat acela de a fi folositori tarii.Ei nu primesc bani nici de la Comitetul zis national,nici de la Fundatiile regale si nici de la Recherces scientiphiques.

Pe langa cei de mai sus,sunt o seama de Romani cari primesc bani de la unul sau altul din institutele de mai sus,in multe cazuri de la toate,si nu am putut avea placerea de a-i nota in nota noastra.Mai sunt apoi o seama de studenti bursieri de meserie si nu am avut ocazia sa le intalnim numele in nici o revista literara romaneasca,afara doar de revista"Romania viitoare" care fiind o publicatie de partid poate interesa partidul respectiv, dar nu emigratia romaneasca in totalitatea ei.

Spuneam intr'o nota ca in ceiace priveste Recherches scientiphiques, nu ne putem amesteca,nu e vorba de bani romanesti si daca strainii se lasa pacaliti,aceasta este treaba lor.Situatia nu este chiar asa de simpla.Francezii au oferit atatea lefuri cu scopul de a ajuta pe oamenii de stiinta exilati sa-si continuie lucrarile.Le-au dat aceste avantaje fiindca exista o masa de exilati,adica noi,gloata.In vremuri normale,situatiile celor miluiti ar fi fost cercetate cu mai multa grija.In plus,sumele de bani se dau in urma unor recomandatii date de catre cei ce s'au erijat in sefii emigratiei.Acestia se opun cand e vorba de cineva care nu are condicuta partidului respectiv.Deci daca nu sunt responsabili fata de noi pentru banii ciuguliti,sunt vinovati pentru ca ocupa locuri pe care nu le merita, locuri care se cuvin altora.Ei au si vor avea o raspundere morala.In tara ii vom intreba: Cati bani ati primit dlor Veniamin,Basil,Turdeanu,Marinescu,etc? Si ce carti ati publicat? Ce articole ati publicat in "Revue de deux mondes","Revue française de science politique", "Révue economique","Revue de l'histoire littéraire de France","Revue de littérature comparée",etc? A fost aniversarea a o suta de ani de la nastrea poetului national,cu ce ati contribuit la comemorarea lui? Si Fundatiile regale ce tipariturl au scos la iveala? Ungurii au tiparit o antologie a poetilor lor in limbile occidentale.Dvs v' ati gandit s'o faceti? Si aceste Antologii erau gata scrise .Ce ati facut cu banii?

Cine dintre salariatii dvs a tiparit o carte,stiinta,drept,istorie,literatura,in afara de secretarul dvs,marele poet Cioranescu ce a tiparit "Ystud-poeme amare"? Si inca atatea si atatea intrebari vor fi puse salariatilor institutelor straine si romanesti.

Caci e curios,nimeni dintre stipendiati nu-si ia indemnul sa

iasa pe ring cu o carte,o brosura, o publicatie.De ce? Mister.Nu credem ca toti stipendiatii au fobia scrisului ca dl Veniamin.Care sa fie deci cauza ca susnumitii domni au teama sa se afiseze? Urasc oare publicitatea?Ori se tem ca nu le mai merge asa de usor ca altadata,adica sa publice carti in Franta sau Germania,carti care nu erau decat sterpeliturl din munca altora,sterpeliturl pe care Francezii sau Germanii nu aveau de unde sa le cunoasca.Le e teama oare sa nu pateasca ca dl Rugina care a scris in Germania despre moneda,si s'a pomenit cu drastica punere la punct a unui savant german care a formulat lapidar parerile sale despre opera savantului Rugina :"Tot ce e de valoare in cartea dlui Rugina,a fost deja spus de altii,tot ce spune dsa, e fals sau fara valoare".In acest caz sa faca ca si dl Rugina:sa se duca in America.Acolo vor putea prezenta sterpeliturl,nu numai din scriitorii romani ci si din cei Francezi si Germani,drept produs al materiei lor cenusii.

Ne intrebam de ce o carte deja aparuta-e vorba de poemele amare ale dlui Cioranescu-prefera sa ramana in intuneric? Am vazut numai o notita in ziarul partidului,si nimic altceva in celelalte publicatii romanesti.Nu a avut curajul s'o trimita,sau a trimis-o si recenzentii ziarelor si revistelor au socotit ca-i fac un serviciu secretarului dlui Sergescu,trecand-o sub tacere?

In orice caz,noua nu ni s'a trimis.Ne dispretuiesc oare stipendiatii partidului national-taranesc? Nu pare sa fie asa.Primim La Nation Roumaine si ni s'a trimis si Romania viitoare.E mai probabil deci ca poemele amare ale dlui Cioranescu sunt ceva asemanator poemelor bardului de la Londra.Dar daca sunt proaste,intrebam cu ce bani s'au tiparit? Nu cu ai Fundatiilor Regale? Daca da,e o crima.Poeme ca ale dlui Horia ar fi stat inca vreme indelungata in sertar daca nu se gasea un Roman de isprava ca dl Gr.Masea un Roman de isprava ca dl Gr.Manoilescu care sa puna pe roate Editura de care am vorbit.Si in loc,se publice migdalele lui Cioranescu, dar vesti ti trasi la raspundere odata si odata.

Cazul Dnei Magos.

Noi am scris aici despre ciudatul caz al dnei Magos si am spus ca deobiceiu-lucrurilor pe nume. A intervenit in discutie si cu autoritatea-i cunoscuta, confratele nostru dl Renó Theo, a dat un certificat de buna purtare-asa cum i-a dat gratios si parintelui Trutasefilor partidului national-taranesc de la Paris. Nu e nici un pericol, desi statea in casa dlui Boicol, desi era prietena (asupra terrenului prietena existau discutii in contradictoriu, unii sustinand ca trebuieste sa ne gandim la sensul pe care il dam noi Romanii acestui cuvant, altii sustinand ca ar fi vorba de sensul pe care il acorda Francezii-amie sau petite amie) dlui Veniamin; dna Magos habar nu avea de ce se petrecea in cercurile national-taraniste. In casa la dl Boila, dna Magos vorbea cu dna Boila despre muzica, despre succesele ei trecute la "Opera Regala din Bucuresti" iar cu dl Veniamin vorbeau despre poesia lui Eminescu si Arghezi.

Iata insa ca intervine si Patria in discutie. Si cam pe ocolite, Patria spune ce am spus si noi, somand in plus cercurile national-taraniste sa faca lumina in afacere. Realitatea e urmatoarea: dna Magos se interesa in deaproape de adresele celor carora li se trimitea ziarul, de scrisorile ce se primeau de la partizanii national-taranisti si pe ce cale, de intalnirile, conciliabulele etc. ce aveau loc. Pe vremea cand ziarul era instalat in rue, Lamartine, dna Magos intra in camerle destinate redactorilor si celor cefaceau expeditia pentru a culege informatii. Pentru aceasta exista marturii ce nu pot fi puse la indoiala. Fara stirea membrilor ce faceau parte din delegatia national-taranista ce mergea la Berlin, Boila, Veniamin sau amandoi, au aranjat ca sa fie introdusa in lot si respectiva doamna. Motivul invocat era ca respectiva doamna va primi de la sotul ei un pachet. Pachetul era de valoare sau nu? Daca nu, de ce nevoia si care era folosul unei costisitoare deplasari? Daca era de valoare, se pune intrebarea: ce pozitie are dl Magos in tara daca are posibilitatea sa trimita un pachet valoros si inca, sa-l trimita prin intermediul unui Co.ogat ce venea la Berlin, deci comunist verificat? Sunt intrebari la care le va fi greu sa raspunda dlor amestecati in cazul Magos.

Si porumbita a disparut. S'a lasat gratios rapita, cum spune confratele Patria. Pe urma ei plang neconsolati dnii Boila si Veniamin. Dar noi oare nu avem de spus un cuvant? Ba chiar mai multe. Nu cumva agenta comunista a fost trimisa la Berlin pe banii tarii? E mai mult decat probabil ca da. Ce se va intampla cu cei care trimiteau din tara informatii ziarului? Ce se va intampla cu familiile celor ce in emigratie se sbat si ei cum pot pentru tara lor? Vina respectivilor este cu atat mai mare cu cat exista Romani cari au pus in garda pe dl Boila asupra respectivei "rapite".

Domnii de la Nation Roumaine tac, dar cazul a emotionat pe cei de la Washington si s'a discutat cu aprindere daca nu e cazul sa-i ia directia ziarului dlui Boila. Dsa nu era prima data rulat. Mai fusese tras pe sfoara de Stanislawsky.

Dar noi declaram aici categoric ca Dl. Boila nu e vinovat; dsa e un naiv. Cine il vede odata numai, e de acord cu noi. Acum cativa ani ma gaseam la o serbare data de national-taranisti. Langa mine era dl Butaru. Nu-l cunosteam pe dl Boila. Pe scena apare un tip sters, inexistent, cu o voce care abia se auzea, un om care inspira mila.

-Cine-i dl? am intrebat pe dl Butaru la sfarsitul lamentabilei cuvantari.

-Cum, nu-l cunosti? m'a intrebat dl Butaru surprins. E dl Boila.

-Ar face bine sa-si comande putina voce in Germania, am facut eu un spirit rascolat.

-Da, e adevarat, dl Boila nu are voce a admis dl Butaru, dar sa vedeti ce voce are dna Boila.

Peste putin e aparut pe scena dna Boila. A cantat.

-Da, ai dreptate, are voce, dar nu pentru cantat pe scena. Cel mult pentru o reuniune de familie. Dl Butariu m'a privit urat. Ii barfeam stapanul. De cand are alti stapani, dl Butariu are pareri mai proaste despre dl Boila decat mine.

Dl Boila, iremediabil naiv, in chestia Magos e numai cu ponoasele. Cu foloasele (spune lumea), e dl Veniamin.

Vinovatii sunt dnii Veniamin, Creteanu si in special Augustinul de la Blaj, care l-au impus pe naiv intr'un post de raspundere -remunerat regeste-numai si numai pentru ca e fiul gainarului.

Bodnaras, Nikolski si ceilalti isi rad in pumni la Bucuresti de usurinta cu care au reusit sa introduca o agenta in casa "sefului" emigratiei romanesti de la Paris si s'o faca prietena marelui sforar Veniamin. De Boila nu se indoiau ca-l vor pacali, il cunosteau bine. Se indoiau insa ca dna Magos va reusi sa-l ruleze pe Veniamin. Stiau ca nu e inteligent, dar il stiau smecher. Ei dar ce nu face un barbat care are banii tarii pe mana cand intalneste o femeie care cunoaste versurile lui Eminescu si Arghezi, adica exact obiectul pasiunii dlui Veniamin?

Serviciul secret

Cand s'a aflat de "rapirea" dnei Magos, generalul Garibaldi l-a chemat furios la el pe comandorul Opran. Opran statea cu calcaiie lipite in fata sefului si tremura ca piftia.

-De ce va platesc eu? a tipat Garibaldi la Opran. Mi-ai spus ca ai descoperit toata reteaua agentilor comunisti romani, au fost arestati Govora si Bratuianca, Nacu despre care spuneai ca e Beria al emigratiei romanesti a fost perchezitionat si nici un rezultat. Autoritatile franceze care au procedat la arestari sau perchezitii au fost puse in jenanta situatie de a-si cere scuze si nu ai reusit sa descoperi pe dna Magos. Am sa va dau afara pe toti. La care Opran, lipindu-si si palmele in cautarea cusaturii pantalonului, a ripostat balbaind-se.

-Ce sa fac si eu dle general? Spuneti si dvs. Puteam eu sa-mi permit sa urmaresc pe dl ministru de interne Veniamin sau sa fac investigatii in casa dlui ministru al propagandei Boila?

Dl Rene Théo

Dnul Renó Theo a amenintat cu judecata si condamnarea tuturor Romanilor care sunt in contra capitularii de la 23 august. Aceasta pentrucasustinea dsa cu competenta-i recunoscuta de toata lumea-cei cari sunt contra lui 23 aug. au colaborat cu nemtii. Noi nu-i spunem dlui Theo ca aceasta este o afacere pur romaneasca in care un grec nu are dreptul sa se amestece. Din contra. Avand in vedere ca a trait in Romania ca pasaportar si a fost membru in sindicatul de presa comunist, ca democrati, credem ca orice gazetar are dreptul sa-si spuna cuvantul in orice chestiune. Deci daca dl Theo vrea sa ne bage la cona pe cei cari ne-am ridicat contra lui 23 august e liber s'o spuna si s'o scrie.

.Credem insa ca intr'un regim democratic nu vor exista favoriti, adica cei cari au avut smecheria de a se inscri in partidul taranesc ca dl Creteanu, la dl gral Radescu ca atatia altii, precum si cei cari s'au aranjat cu diferite personalitati ce vor conduce maine destinele tarii romanesti intr'o monarhie "activa", vor fi toti pedepsiti, adica legea va fi egala pentru toata lumea. Asa e democratic, nu? Credem ca nici cei cari au socotit ca dl Renó Theo e o "personalitate" ce va ajunge mare maine, sub energica conducere a lui Petrache Lupu, nu vor fi crutati. De aceia intrebam de pe acum pe dl Theo, daca va fi bagat la inchisoare pe colaboratorul dsale de la Karlsruhe care publica articole in Bire, sub pseudonimul Micena?

E drept ca dl Cer. (Micena) nu e contra lui 23 august, dar nu mai putin, dupa 23 august, a colaborat cu nemtii, facand parte din Abwehr. Il rugam pe dl Theo sa se intereseze

"Scorus" . De acord. Ar fi necesar 2. Locul Tanger.

ce e aceia Abwehr si dupa aceia sa ne dea raspunsul.

Tot dnul René

Cum spuneam mai sus,noi credem ca dl Theo are toata libertatea de a-si spune cuvantul in orice chestie romaneasca.Dsa intelege altfel democratia;chestie de interpretare.De aceia ne admonesteaza ca am scris un articol contra dlui Trifa.Dupa dl Theo,aceasta va supara pe fratii nostri din America.E treaba dlui René daca dsa reduce pe Romanii din America la un cotcar ca preotul Truta,dar chiar daca s'ar supara toti Romanii,un gazetar-chiar fara carte de la sindicatul de la Bucuresti-are dreptul sa-si spuna cuvantul in contra dlui Trifa sau al oricarui altul.Si daca s'ar supara ,ce s'ar intampla? Nu ar mai trimite ajutoare refugiatilor,va raspunde desigur directorul hebdomadarului.Dl Theo aduce o insulta gratuita Romanilor din America.Dupa dansul,Romanii din America ne considera niste mascarici care suntem obligati sa-i gadilam la talpile picioarelor pentru a ajuta pe refugiati.Noi credem din contra ca Romanii din America-cea mai mare parte in orice caz-,in contactul cu Americanii,s'a desprins cu adevaratul sens al democratiei si ca a avut timpul s'o uite pe cea de esenta balcanica.Sau daca nu a uitat-o,se poate supara cel mult pe autorul articolului sau pe gazeta in care s'a publicat articolul si nu pe toti bietii refugiati. Ei,dar sensul articolului dlui René e altul.Nu pentru Romanii din America e scris,ci pentru refugiati. -Vedeti,vrea sa spuna dl Theo,din cauza Chemarii,Romanii din America nu ne vor mai ajuta.Deci luati masuri contra Chemarii.

Sa fie linistit dl Theodosiadis. La un apel facut de Chemarea pentru un Roman bolnav,au raspuns tocmai Romanii din America,si inca cu o graba care ne-a impresionat.Va spune dl Theo ca Parintele Louis Puscas e catolic.Exact,dar dl Posteuca e ortodox.Va putea spune atunci dl Rene ca dl Posteuca e emigrant si nu stabilit mai demult in Canada.Avem raspuns si la aceasta.Adrsea de expeditie ce a fost indicata pe scrisoarea si pachetul trimis dlui Costin Boris,este urmatoarea:1240, Pierre Avenue,Windsor.Ori aceasta este adresa bisericii romanesti din Windsor,biserica la care slujeste parintele Nestorian Cicala.Susnumitul preot,a votat pe dl Trifa,a vazut articolul nostru,se va fi suparat paote pe noi,dar nu s'a suparat pe un Roman bolnav.

Iata deci dle Theo,ca ai gresit-o si de data aceasta.

E posibil ca a gandit exact ca dta cotcarul Truta,suntem de acord,dar nu toti Romanii din America.Truta a scris un articol in Solia in care a amenintat pe refugiati ca daca nu-si aleg drept sefi pe cei ce merita sa fie sefi(!!!),Romanii din America nu vor mai trimite ajutoare.Dar aceasta chestiune va fi desbatuta la vremea ei,adica atunci cand vom deschide dosarul Truta.Si aceasta se va intampla peste o luna.Pana atunci asteptam rezultatul la nota publicata de noi pe alta pagina.

Free Europe

Dl Rene Theo se pricepe in toate chestiunile,inclusiv cele bisericesti.In ceiace priveste Eamul si pe generalul Markos,e un domeniu in care dsa e doctor.Astfel,dsa si-a spus cuvantul in ceiace priveste Free Europe.Nu complect.Ultimul cuvant si l-a rezervat.

Si in acesta chestie,dl Theo spune ca la Free Europe nu vor fi buni decat gazetarii(cu carte de la sindicat,fireste).Avocatii,ofiterii,sa-si caute de treaba.O fi avand dreptate, noi nu ne pricepem la chestia asta. Iata insa ca nici Americanii nu se pricep.Printre putinii Romani deja angajati la München(5 sau 6),se gaseste un ofiter.Si in serviciul ce i s'a incredintat,respectivul ofiter da complecta satisfactie.Iar ai gresit-o iubite confrate.Dl Theo ne spune ca nici un redactor de la Bire nu a inaintat inca cerere.Iata o situatie in care dl Theo a aratat ca are bun simt.Caci in aceasta chestiune nu pot intra deca Romani.Aici nu mai e vorba de dreptul oricui de a-si da parerea sau a nu si-o da.